

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglaš: enostolpna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust

JUGOSLAVIJA

čano do:

Licejalna knjižnica

Uredništvo:
Wolkova ulica 1/A. Telefon 202.
Uprava:
Pavšalni franko. Telesni 44.
vračaja.
ozilni znanstveni
vor.
Ljubljana.

Vladna kriza.

ZEMLJORADNIKI IN KRIZA. — DEMOKRATI NESLOŽNI.

Beograd, 30. novembra. (Izv.) Predsednik zemljoradniškega kluba Lazić je pozval vse poslance svojega kluba, da pridejo nemudoma v Beograd, kjer se bo vršila seja kluba, na koji se bo razpravljalo o sedanji situaciji in na kateri se bodo dale smernice članom zakonodajnega odbora radi zadržanja pri debati o budgetu. Zemljoradniški klub je jedini, ki do danes še ni obdržal nikake seje, ker so bili vsi njegovi poslanci odsotni iz Bograda.

Beograd, 30. nov. Klub poslancev Samostojne kmetijske stranke je imel danes popoldne sejo, na kateri je raz-

pravljalo o političnem položaju. Stranka zahteva, da se najprej reši proračun.

Zagreb, 30. novembra. Večere javlja iz Beograda: Danes popoldne je razpravljala odsek demokratskih poslancev, sestojč iz petih članov o listi ministrov, ki bi naj stopili v novo vlado. Do rezultata ni prišlo. Radikali zahtevajo, da se še danes sestavi nova vlada, da bi se mogla predstaviti narodni skupščini. Pričakuje se, da li na podlagi razgovorov med Davidovićem, Pašićem in Stanojevičem moglo priti še nocoj do sestave nove vlade.

Washingtonska konferenca.

Pariz, 30. novembra. (Izv.) Japonska je pripravljena pristati na znižanje svojega bojnega brodograja, ako se ji zagarantira eksploatacije južne Mandžurije in vzhodne Sibirije v prehranbene in industrijske namene. (Op. ur. Mešetarji iz dežele vzhajajočega solca so — kakor kaže vest — vredni tovariši mešetarjev na zapadu. Zahtevajo zase bogate pokrajine, ki so last tujega naroda brez možnosti samobrambe, ter obetajo Amerikancem mir, če jim pomagajo pri tem ropu. Tamir bi trajal seveda tako dolgo, dokler ne bi bila izesana Kitajska in Sibirija, potem pa bi se začel ples iznova. Po tej poti ne bo razorožitve. Wilsonov evangelij ne bo prodrl niti v Ameriki.)

London, 30. nov. (Izv.) Vprašanja, ki se obravnavajo v Washingtonu, so pred odločitvijo. Odločitve, ki bodo padle, so tako važne, da odputuje morda že v soboto 3. t. m. najbrže pa vsaj pred sredo decembra Lloyd-George osebno v Washington na konferenco. Amerika se izredno zavzema za svetovno razorožitve in ponuja važne gospodarske in finančne koncesije.

Pariz, 30. nov. Napram vesti washingtonskega poročevalca lista »Petit Journal« se je izrazila državnu

departementu blizu stoječa oseba: Ameriška vlada je prepričana, da bi odgoditev washingtonske konference, katero bi povzročilo predčasno odputovanje odposlancev, moglo imeti težke posledice. Amerika bo delovala na to, da se konferenca ne razpusti prej, dokler se ne rešijo nastopna vprašanja: 1. Dogovor glede razorožitve na morju. 2. Razveljavljenje angleško-japonske zveze. 3. Obveznost Japonske, da izprazni Santung. 4. Enako obveznost, katera se tiče Mandžurije.

Pariz, 30. novembra. Posebni poročevalec lista »Matin« poroča iz Washingtona: Viviani je izročil državnu tajniku Hughesu zahteve Francije glede mornarice. Francija zahteva 300000 ton velikega ladjstva in 90.000 ton podmornic. Baie namerava staviti tudi Italija enako zahtevo in zahtevati, da jo Viviani podpira.

Newyork, 30. novembra. Kakor poroča »Associated Press« iz Washingtona, se izjavlja v krogih angleške in italijanske delegacije, da vladi obeh držav ne žele, da bi se program razorožitve konference razširil. Mili bi pa pripravljani, da kasneje razpravljata o vprašanju vojnih dolgov in o valuti.

Italija podpira kemaliste.

Atene, 29. novembra. Casniki poročajo da je poveljnik križarke »Yperochie« predložil vojnemu ministru poročilo, da je pred Kefalonijo na italijanski transportni ladji našel devet letal iz italijanskih tvornic, dva in pol

milijona Mauser-patronov in drug vojni material. Italijanski transportni parnik je z vojnim materijalom, ki je namenjen za komaliste, odplul v Adalijo.

Razprava proti atentatorjem.

Beograd, 30. nov. Preiskovalni sodnik je razdelil obtožbenice radi atentata na bivšega regenta Aleksandra v dve skupini, in sicer na one, ki so

sodelovali pri atentatu in na one, ki so posebno pomagali rušiti državni sistem.

NOVI DNEVNIK V ZAGREBU.

Zagreb, 30. novembra. (Izv.) Jutri prične tukaj izhajati nov dnevnik pod naslovom »Dva sata« kot popoldanska izdaja »Novosti«. — List bo enako kot »Novosti« organ demokratske stranke ter bo ostal na stališču narodnega edinstva. »Slobodna Tribuna«, ki je dosedaj izhajala kot tednik, prične od jutri naprej izhajati dnevno.

DR. RYBAR V BEOGRADU.

Beograd, 30. nov. Semkaj je dospel dr. Rybar s konference v Portorože ter podal poročilo o pogajanjih na tej konferenci.

VPRAŠANJE MORATORIJA ZA NEMČIJO IN STINES.

London, 30. nov. Potovanje Stinensa in Rathenau je baje v zvezi z vprašanjem moratorija za Nemčijo. Različni angleški organi smatrajo moratorij za edino možno sredstvo, da se reši problem reparacij. Dr. Rathenau je obiskal različne vplivne osebnosti, med njimi tudi angleškega državnega kanclerja.

ZNAČILNE MADŽARSKÉ VESTI IZ ZAPADNE MADŽARSKÉ.

Šopronj, 30. nov. (Izv.) Tukajšnji čosopis so prejeli od neke dosedaj še neznane strani naročilo, da naj se od Avstrije zasedeni deli Zapadne Ogrske označujejo kot cona A. Vsi važnejši dogodki, nadalje nasilstva od strani avstrijskih oblasti naj se takoj javijo. Avstrijske agitatorje je držati pod stalno kontrolo in pazno zasledovati njih početje, tako da se bo lahko ententi poročalo o avstrijski propagandi. Stališče in nedotakljivost madžarske krone mora biti v vsakem slučaju nesporno varovano.

FRANCIJA IN MORATORIJ ZA NEMČIJO.

Pariz, 30. nov. (Izv.) Francosko časopisje je zelo ogorčeno, ker namerava angleška vlada Ameriki predlagati dovolitev moratorija za Nemčijo. Povod temu je angleška nota poslaniški konferenci, v kateri se ta pozivlja, da naj še enkrat prouči vprašanje ukinitja prisilnih odredb napram Nemčiji ter nekaterih drugih važnih gospodarskih vprašanj. Prihodnja seja poslaniške konference bi se imela vršiti 2. decembra t. l.

POINCARE PROTI BRIANDU.

Pariz, 30. nov. (Izv.) V tukajšnjih krogih se zelo živahno komentira Poincarejev govor, ki je bil naperjen proti ministrskemu predsedniku Briand. Stališče Briandovega kabineta je vsled ostrih napadov Poincareja omajano in ni izključeno, da pride v najkrajšem času do vladne krize.

STAVKA TIPOGRAFOV V ITALIJI KONČANA.

Rim, 29. nov. Stavka stavcev je končana in novice so zopet izšle.

VELIKA DEFRAVDACIJA V MADŽARSKI TIPOGRAFSKI ORGANIZACIJI.

Budimpešta, 30. nov. Policija je aretirala stavca Jakoba Gutmanna, ki je bil predsednik strokovnega združenja tiskarjev, ker je bil obdolžen, da je poveril fond za stavke v znesku 20 milijonov kron. Ta aretacija je povzročila v vseh tiskarskih organizacijah velikansko razburjenje. Nameravala se je v kratkem proglasiti demonstracijska stavka, samo vsled intervencije sekretarja strokovne organizacije Pleidla se je sklenilo počakati odločitve senata.

DREVI OB OSMIH KONCERT JU-GOSLOVANSKIH NOVINARJEV V UNIONSKI DVORANI.

ANGLIJA IN FRANCIJA.

Pariz, 30. nov. Iz Londona se poroča: Lord Derby je imel govor, katerem je ugotovil, da so imela izvajanja lorda Curzona v Franciji obžalovanja vredne posledice. On odobrava namero Francije, da ohrani svojo armado. Dekler ne bo pomlajenje nemške armade onemogočeno, mora imeti Francija armado v Porenju, ne da bi se ji moglo očitati militarizma. Sicer pa brani Francija ob Renu ravnatko Anglijo, kakor samo sebe. Končno je nastopil lord Derby za angleško-francosko zvezo in pristavil, da se morata obe državi razorožiti, ako se Zedinjene države zavežejo, da bodo v stiski priskočile na pomoč.

PROMET MED AVSTRIJO IN MADŽARSKO — SE VEDNO UKINJEN.

Dunaj, 30. nov. Kakor poročajo listi, izostane nameravana vzpostavitev direktnega prometa med Avstrijo in Madžarsko preko Dunajskega novega mesta in Sopronja. Tudi promet vlakov ob Blatnem jezeru se začasno ustavi.

STAVKE V BERLINU.

Berlin, 30. nov. (Izv.) Stavka mestnih uslužbencev je povzročila v mestnem prometu velike nerednosti. Čestna železnica je bila med obratom ustavljena, ter so ostali vozovi na cestah, n. s. na elektrarna je prenehala ob 4. uri popoldne, kar bi bilo zlasti v javnih dobredelnih zavodih lahko imelo zle posledice. V bolnicah so morali zdravniki najvažnejše operacije prekiniti, ker je prenehala goret elektrika. Tudi telefonski promet je bil zelo omejen. Danes so obrati pričeli zopet delovati.

IZ PROCESA LANDRU.

Pariz, 30. nov. V razpravi proti morilcu Landru je prvi državni pravdnik formuliral kazenski predlog. Dejal je: Z najboljšo vednostjo in vestjo vas prosim za razsodbo, ki potrjuje vse krivde brez očitnih okolnosti. To pomeni največjo kazen. Zahtevam morilčevo smrt.

VSEKUSKI SOVJETSKI KONGRES.

Pariz, 29. nov. Vseruski sovjetski kongres, ki se sestane dne 25. dec., se bo pečal z najnujnejšimi vprašanji, ki se tičejo sovjetske republike. V ospredju vsega razpravljanja bo stal program Ljeningove nove gospodarske politike, kar znači povratek h kapitalističnemu sistemu. V Moskvi menijo, da bo deveti sovjetski kongres hitro končal z resnim porazom ekstremistov.

ULSTRSKI PARLAMENT.

London, 30. nov. Včeraj so v Belfastu otvorili ulstrski parlament. Ministrski predsednik je poročal o svojih porazgovorih z Lloyd Geomom in je izjavil, da so predlogi vlade nesprejemljivi. Pripravljajo se porazgovori, po katerih se bo dosegla ureditev po drugem potu.

BOLJŠEVIŠKO GOSPODARSTVO.

Moskva, 30. nov. Kot posledica nove gospodarske politike se smatra izdaja novih bankovcev. Novi rublji se bodo zamenjavali za 10000 sedanjih rubljev. Poleg tega pa bo ostal v cirkulaciji tudi še ves stari denar.

EPIDEMICNE BOLEZNI V PETROGRADU.

Rim, 29. novembra. V Petrogradu so se v zadnjem tednu pojavile epidemice bolezni, zlasti pegasti legar; bati se je, da se bodo zelo razširile.

KONTROLA TUJCEV V ŠVICI.

Bern, 29. nov. Zvezni svet je odobril novo naredbo za kontrolo inozemcev, ki stopi v veljavo meseca decembra. Po tej naredbi imajo poslaništva in konzulati pravico samostojne podelitve vizuma za tujce, ki pripotujejo v Švico, ako se nameravajo popotniki muditi le mimogrede v Švici. Inozemci, ki pridejo v Švico, da bi se tam naselili ali izvrševali obrt, morajo predložiti prošnje za priselitev poslaništvom in konzulatom zveznih centralnih uradov, ki jih predložijo interesiranim kantonom. Delavcem in pomočnikom dajo vizum poslaništva in konzulati samostojno, ako imajo prošilci privolitev kantonalnega policijskega urada onega kantona, kjer se nahajajo.

Praznik ujedinjenja.

Danes praznujemo tretjo obletnico našega državnega ujedinjenja, naše politične svobode in neodvisnosti, naše samostalne državnosti.

Odkar bivajo narodi in se mučijo z ustvarjanjem samoniklega duševnega življenja, ki jih medsebojno loči, opazujemo, da stremi njihovo zgodovinsko delovanje z neko nadosebno smotrnostjo, z neko borbeno nasilnostjo, ki v dobah zgoščenega hotenja objema idejo svobode in državne neodvisnosti lastnega naroda kot najvišjo vrednoto svojega življenja, k samostalni državi. V narodih zapazimo neko notranjo voljo rodov, ki vodi ali v suženstvo ali v veličino lastne državnosti.

Iz tega vidika smatramo 1. december 1918. leta kot zgodovinski zaključek tisoletne dobe našega naroda, v kateri je moral prenašati okove suženstva, ko je v suženstvu bilo združeno zaviranje lastnih sil, lastnega udejstvovanja in lastnega duševnega življenja, ko smo morali tekom stoletij biti neizprosni boj za osnovne pravice jezika, lastne kulture, lastnega duševnega življenja. S suženstvom je bila omejena ne samo svoboda političnega delovanja, ž njo je bilo tesno zapopadena tudi zamisel nasilnega potujčevanja, narodnega uničenja in zavlodovanja tujkega državnega telesa preko naše zemlje, preko zemljice, iz katere je ustvaril tisočleten znoj in trpljenje jugoslovanskega človeka našo sveto domovino.

Od Adrije do Macedonije se razprostira jugoslovanska država. Ne bo dolgo do tega, ko bo na praznik našega osvobodjenja prešinjala milijone našega naroda zavest o lastni državnosti, zavest o etnični politični in kulturni volji in o posebnih državnih in kulturnih interesih, ki jih bo ta zemlja morala v bodočem svojem zgodovinskem razvoju braniti proti sosodnim političnim in duševnim organizmom, proti Italiji, proti Nemčiji, proti Madžarski in proti Romuniji. Enotna državljanska zavest se polagoma začenja oblikovati pri milijonih, ki živijo na ozemlju naše države. Ta državljanska zavest bo v prvi dobi vsebovala samo dolžnosti in pravice napram mladi državi. Polagoma se bo izpopolnjevala z velikimi etničnimi aspiracijami, ki kažejo na Jadransko morje in na neosvobodjene brate, na veliko gospodarsko in trgovko bodočnost, ki jo bo naša država pridobila ob sinjih obalah tega našega morja. In ne bo predolgo trajalo, ko se bodo začeli prikazovati določeni obrisi enotne duševne kulture, ko se bo začel porajati poseben tip človečanstva, ki ga bo naš narod izklesal v zboru evropskih narodov. V ti dobi bo zasijal iz slovanskega vzhoda, iz svete Rusije evangelij slovanske etičnosti in religioznosti, kot najvišje gibalno, kot skrivnostno razodetje naše slovanske krvi.

Državnost je v tem smislu od zgodovine predestinirana najvišja organizacija skupnega življenja jugoslovanskega naroda, je najvišja socialna oblika varstva naše politične svobode, naših gospodarskih in socialnih interesov, naših končnih duševnih smotrov.

Državni praznik svobode je nadalje najsvetejši spominski dan, ki ga more narod kot celota spoštovati. Kadar mislimo nanj, se spominimo na legije narodnih borcev, ki so padli v tisočletnih borbah za narodno svobodo. Če se duša poglubi v poslednji namen teh žrtev, tedaj more samo onemeti in smatrati delo teh življenj, ki so se bila posvetila smrti, kot izraz v zgodovinski delujočih predestiniranih načel.

Na vsakem od nas je, da se zavedamo teh zvez naše samostalnosti, da se ob našem največjem državnem prazniku, prazniku svobode in samostalnosti, ozremo v preteklost, ki je bila eno šamo suženstvo in da se zamislimo v bodočnost, ki naj bo sinteza naših dolžnosti napram nosilcu zgodovinskega življenja, napram hranitelju vrednot, ki so jih ustvarili naši navedni duhovni, napram ljudstvu in življenju, ki naj ustvarja v prid duševnega in gmotnega blagostanja jugoslovanskega naroda.

NESREČA V BROOKLYNU.

Newyork, 30. nov. Nanovo sezidano gledališče v Brooklynu se je podrl. Pod razvalinami je pokopanih 25 mrtvih delavcev.

Pobjiganje dragine življenskih potrebščin. Obh sodišče za pobjiganje dragine v Ljubljani je odredilo sledeče kazni: Picelj Peter, pekovski mojster v Rečni ulici je bil obsojen na 10.000 dinarjev ker je pekel prelahek kruh. — Ker nista imela označenih cen sta bila obsojena na globo 1000 dinarjev Črtalič Oroslav, trgovec z mešanim blagom in mesarski mojster Sagmeister Anton v Spodnji Siški. — Zaradi navijanja cen že predkaznovana mesarica Ham Marija, je bila obsojena na 1000 dinarjev globe, ker je prekoračila maksimalne cene. — Vnovčevalnica za živino in mast je prodajala mast 12. nov. t. l. po 92 K/kg, dasi je bila uradno obveščena, da ne sme prekoračiniti pri prodaji maksimalne cene 85 K. Zaradi prekoračenja maksimalne cene je bila tvrdka obsojena na 10000 dinarjev.

Obiško sodišče v Ljubljani, je v svoji seji, dne 28. novembra t. l. sklenilo z ozirom na padec nakupne cene živim prašičem določiti sledeče maksimalne cene: Slanina. 1. Slanina brez kože prašičev po 4 cm debeline brez kože za kg 55 K, trebušna slanina brez kože za kg 50 K. 2. Hrvatskih prašičev slanina prve vrste brez kože in nad 8 cm debeline za kg 76 K, za 4 do 8 cm debelo slanino brez kože za kg 70 K. Ta cenik stopi v veljavo z dnem 3. decembra 1921.

ARETACIJE RADI TIHOTAPSTEV.

Ljubljana, 30. nov. (Izv.) Ljubljansko občinstvo že dalj časa vznemirja vest, da obstoja v Ljubljani gotov krog verižnikov, ki ne delajo samo v malem obsegu, marveč izvažajo tuje valute odnosno naše pravo zlato in srebro preko meje z velikim

zaslužkom. Dolgo se je iskalo krivco, toda nikdo ni iskal tam, ker so dobro zakriti z zlato in srebrno streho.

Končno pa smo doživeli sledeče. Aretirani so bili v Ljubljani tekoni večerajšnjega dneva trg. D., bančni podravatelj M., blagajnik K. in Kr. Proti vsem tem je uvedena na podlagi preiskave stroga obtožba.

Policija nam je poročala, da je za sedaj zaključila preiskavo v Ljubljani, ker je izročila celo zadevo državnemu pravdnistvu in prenesla potek preiskave v Zagreb. Kolikor bo v Zagrebu doglano državno pravdnistvo obdolžencev, ki so v zvezi z zagrebškimi verižniki, o tem poročamo kasneje.

Borzna poročila.

Praga, 30. nov. Valute: marke 35.60, švic. franki 1792, lire 378, franc. franki 652.50, funti 375, dolarji 92.50, dinarji 126.75, leji 58.25, avstr. krone 0.81, poljske marke 1.92 in pol, madžarske krone 13.35.

Dunaj, 30. nov. Devize: 3173—3177, Beograd 12.60—12.710, Berlin 3522—3528, Budimpešta 121.50—1221.50, London 34.40—34.510, Praga 9347—9353, Curih 163.975—164.025. Valute: Dolarji 8418—8422, bolg. levi 4993—5005, nemške marke 3522—3528, franc. franki 59.980—60.020, Ital. lire 34.190—34.210, dinarji tisočaki 12.650—12.670, poljske marke 214—216, rom. levi 6245—6255, švic. franki 162.975—163.025, madžarske krone 1248.50—1258.50.

Curih, 30. nov. Devize: Berlin 2, Holandija 157, Newyork 526, London 21.02, Pariz 36.40, Milan 21.65, Praga 5.60, Varšava 0.14, Zagreb 1.80, Budimpešta 0.70, Dunaj 0.15, avstr. krone 0.09.

Naročite in širite „JUGOSLAVIJO“

Nova korupcijska afera.

Dr. Momčilo Ivanič, rad. nar. posl. je naslovil na ministra financ, demokrate Kumanudija vprašanje, iz čegar vsebine je povzeli, da je odkrita nova korupcijska afera. V afero je zapleten inspektor ministrstva financ Mihajlo Sokić brat poslanca Manojla Sokića, ki je hotel inspektor Matovića podkupiti s 100.000 dinarjev. Vprašanje dr. Ivaniča na ministra financ se glasi:

Kot sem obveščen od izvestne strani, o čegar istinitosti vem, da ne morem dvomiti, se je slično slučaju s polkovnikom Miloradom Vašičem, kot je bil opisan v »Politiki«, odigrala na Dunaju v sobi inspektorja Matovića scena med Matovičem in Mihajlom Sokićem, inspektorjem ministrstva financ. Po mojih informacijah je Sokić odpotoval na Dunaj v zvezi z vojnimi liferacijami in je ponudil Matoviču v njegovi sobi na Dunaju 100.000 dinarjev podkupnine. To ponudbo so slišali skriti policijski organi in je o tem napravljen zapisnik. Zatrjuje se mi, da ste vi g. minister po znanju vsega tega svetovali Manojlu Sokiću, narodnemu poslancu in bratu Mihajla Sokića, da naj slednji predloži ostavko na svoje mesto inspektorja ter da je stvar pokopana.

Vsled tega Vas prosim gospod minister, da mi blagovolite pismeno odgovoriti:

1. Ali je na razpolago zapisnik o podkupovanju Mihajla Sokića? 2. Ali ste vi svetovali njegovemu bratu posl. Manojlu Sokiću gornje navedeni izhod. 3. Zakaj niste podvezli potrebne zakonite korake, da zadene krivca pravična kazen, če je res očitano zagrešil.

V vašo informacijo še dostavljam, da mi je znano, da sta podpisala zapisnik Drudarevič in Matković.

Iz telega vprašanja poslanca dr. Momčilo Ivaniča na finančnega ministra sledi, da ima Ivanič točne podatke. V bližnjih dneh nam je torej pričakovati razjasnitev nove korupcijske afere podkupovanja pri vojnih liferacijah.

Trboveljska premogokopna družba.

Mnogo se je že pisalo o nacionalizaciji te družbe in vendar je ta družba ostala taka kot je bila, Madžarsko-nemški duh spremlja to družbo navzlic dvoje slovenskih upravnih svetnikov v isti meri, kot pod bivšim režimom.

Pričakovati, bi bilo, da bo ta družba iz hvaležnosti, da sme na jugoslovanskih tleh kopati črni dijamant, imela vsaj toliko takta, da svojega madžarsko-germanskega kopita ne bo kazala ob vsaki priliki brez vsakega ozira na jugoslovansko javnost. Toda njeni milijoni imajo danes žalibog še toliko vpliva, da ji germanizatorično čifutskega značaja ni treba skrivati.

Trboveljska milijonarska premogokopna družba je sklenila razširiti svoj ozkotirni predor v Reichenburgu. Človek, ki živi v dobi tako hvalisane nacionalizacije tujih podjetij v naši državi, bi mislil, da bo trboveljska družba vsaj toliko upoštevala domači živeli, da bo oddala zgradbo predora kakor domači tvežli, katerih je dovolj sposobnih v Sloveniji. Ne! Na tihem je dala ta dela v izvršitev židovsko-madžarskima bratoma Szekely. Ravno tako je dala ta družba nadaljšanje ozkotirne proge

Laško—Huda jama zopet zgoraj imenovani madžarski čifutski tvrčki.

Vprašamo ob tej priliki merodajne činitele, ali jim je znana oddaja teh del madžarskim podanikom?

Se bolj z ogorčenjem vprašamo upravne svetnike te družbe — sinove našega naroda — ali niso imeli vpliva preprečiti neumevanje naših domačih tvrčkov pri oddaji teh del?

Ce niso imeli vpliva te sramote preprečiti, potem se pojte solit s takimi nacionalizacijami, ki po našem pojmovanju in dosedanjih dejanjih nacionaliziranih podjetij nimajo drugega pomena, kot da se lovi milijončke, ki padajo iz bogato obložene mize v žepu posameznikov, jugoslovanski javnosti pa se meče le pesek v oči.

Tudi mož ni bil!

V »Vossische Zeitung« pripoveduje Richard Huldšchiner v uvodniku o nemški vlogi Karla Habsburga v onih dneh, ko se je zrušila avstro-ogrsko armada in so Italijani zajeli 150.000 mož južno-tirolske vojne skupine. Huldšchiner je bil sam ujet.

Karl Habsburg se je izkrcal na Madeiri. Poizkušali so ga apilirati na sočutje sodobnikov. Brezuspешen trud. Ničesar ni, kar bi moglo vrniti čast zlonosnemu možu in njegovi častihlepi, neodgovorni ženi. Ko je bilo treba skleniti premirje, je Karl omahoval in tekom enega dneva trikrat menjal svoje povelje. Poveljstvo tega odseka je imel princ Elias Parmski, Citin polbrat, ki je dobil dopust 1. novembra 1919., a 4. novembra je bilo zajetih 150.000 mož. Narodna skupščina na Dunaju je izvolila posebno komisijo, da ugotovi zanemarjenje vojaške dolžnosti v vojni ter je ugotovila: Najvišje vojaško poveljstvo in cesar so napravili težko napako, ki so predčasno odredili, da se ustavi ogenj. Nastane vprašanje, če se niso cesar in njegovi svetovalci bolj bali vračajočih se vojakov kakor vsega drugega. Krivica pa bi bila, če bi se hotelo vrhovnemu poveljstvu naprtiti vso krivdo. Odločno in zadnje besedo je izgovoril cesar. V kritični noči od 2. do 3. novembra je dal tri zaporedna in nasprotujoča si povelja. Ob 1 uri in 20 minut je ukazal brez pravega vzroka preklicati; ko pa je tričetrt ure pozneje javila 11. armada na južnem Tirolskem, da ga je tehnično nemogoče preklicati, je ob 3 uri 35 minut zopet izdal ukaz, da je nasprotja ustaviti. Med drugo in tretjo odločitvijo je napravil cesar zopet korak s težkimi posledicami: Ob 3 uri zjutraj je imenoval generala Arza za vrhovnega poveljnika. Arz ga je prosil, da preda poveljstvo Koevesu. Nato je imenoval Koevesa za vrhovnega poveljnika, Arzu pa je izročil časovno vrhovno poveljstvo. Iz vse situacije je razvidno, da se je cesar Karl pač zavedal svoje zgodovinske odgovornosti, ki pa se ji je hotel v zadnjem trenutku z nevrednim dejanjem odtegniti. Pognal je v ujetništvo 150.000 mož.

Karl Habsburški, ki ni mogel pri svojih obiskih na fronti nikdar dovolj javljalo potrkvati po rami podrejenim častnikom in vojakom in se pri tem junaškim delovanju ni mogel nikdar dovolj nafotografirati po vojnih kino-operaterjih za vojne kinomatografe v ozadju, je hladnokrvno izročil junaško vojaštvo sovražniku. Ko je prišlo na to,

da bi bil mož, je stokal in molil in je telefonično odpoklical svojega zeta iz fronte, uboga vojaška para pa je lahko prešla v italijansko ujetništvo.

Dobro je, da si to pokličemo v spomin v teh dneh, ko ženske jokajo, ko sta šla dva »simpatična« človeka Karl in Cita v prognanstvo. — Tako piše nemški častnik Huldšchiner o klavnih zgodovinskih vlogi zadnjega Habsburga.

Belgijsko narodno vprašanje.

Te dni so se vršile volitve v Belgiji. Francoski listi pišejo o njih z velikim pozornostjo. Kajti od njih rezultatov pričakujejo med drugim tudi odločitve v nadaljnjem razvoju belgijskega narodnega vprašanja.

Belgija ima namreč svoje narodno vprašanje in to zelo pereče; vprašanje, okrog katerega razrešitve se vrši podobna borba kakor nekdanj v habsburški Avstriji nesrečnega spomina. Belgijsko narodno vprašanje obstoji iz spora med Valonci, ki so Francozi ter govore francosko narečje, a v književnosti rabijo francoščino ter Flamci, ki so po pokolenju Germani, sorodni sodnim Nizozemcem in s temi vred dolnim Nemcem, a so šele v zadnji dobi začeli kultivirati svoj jezik. Dostoj se se posluževali v javnosti francoščine; v uradih, v šolah, v armadi, skratka v vseh javnih institucijah je gospodovala francoščina, tako približno kot nekdanj pri nas nemščina.

Flamski narodni preporod, ki je pridno napredoval zadnjega pol stoletja, je stremel po tem, da vzbudi pri Flamcih smisel za lastni jezik, lastno narodnost in ji na to pribori veljavo tudi v javnosti, kar bi imelo za cilj nje enakopravnost s francoščino. Če si predstavljamo izvedbo te zahteve v praksi n. pr. glede uprave, bi imela za posledico delitev Belgije v dva dela: v valonskega na jugovzhodu in v flamskega na zapadu in severovzhodu.

Proti takim načrtom se dviga med Francozi velik odpor, bodisi v Belgiji sami, bodisi v Franciji. Ta odpor je tem srdečši vsled okolnosti, da so imeli iste načrte Nemci, ki so imeli zasedeno Belgijo skoro ves čas svetovne vojne in so jo naposled tudi v resnici razdelili na valonski in flamski del ter v zadnjem postavili flamsko na gospodujoče mesto. Takrat so se mnogi izmed Flamcev resno zavzeli za Nemce in iskreno sodelovali v nemško-flamski upravi, za kar so si nakopali sovraštvo in tudi dejanske kazni ne od strani Valonov, marveč tudi od Flamcev samih.

Ravno ta okolnost, da se boj Flamcev za veljavo flamskega jezika v bivšo nemško taktiko in z nemškimi interesi, je vzrok, da Francozi flamskemu narodnemu gibanju podtikajo germanofilske tendence ter da vidijo v eventualni delitvi dežele, oziroma že v enakopravnosti flamskega jezika z valonskim, pričetek nove nemške invazije.

V dosedanjih zbornici so imeli socialisti 70 sedežev, klerikalci 69, a liberalci 37. Socialisti so sklenili z flamskimi katoliki dogovor, da se uzakoni in izvrši enakopravnost obeh jezikov. Zato smatrajo francoski nacionalisti okrepitev teh dveh skupin kot ojačenja protifrancoske tendence in govori se

naravnost o nadaljevanju vojne zoper boches, ki da tišče v Belgijo na dan v drugi, v novi nedolžnejši obliki.

Gospodarstvo.

+ Obveznice predvojnih posojil. Reparacijska komisija v Parizu je odločila, da morejo tujci (neavstrijski) državljani zahtevati, da se jim njihove obveznice predvojnih posojil bivše avstro-ogrsko monarhije, ki so se proti njihovi volji ali brez njihovega dovolila na podlagi zakonitih odredb ali pa na podlagi vojnih ukrepov bivše avstro-ogrsko monarhije ali avstrijske vlade prenese na ozemlje Avstrije vrnejo nežigosane. Oni tujci državljani, lastniki takih obveznic, ki so jih sami prostovoljno deponirali v Avstriji, morejo protestirati proti žigosanju po avstrijskih oblastih ter zahtevati, da se obveznice izroče njihovi vladi. V zmislu tega odloka reparacijske komisije in na podlagi rešenja gospoda ministra za finance D. br. 17.668 z dne 24. novembra 1921 se pozivajo naši državljani, ki imajo svoje obveznice predvojnih posojil bivše avstro-ogrsko monarhije iz kateregakoli naslova v Avstriji, da predložijo do 15. decembra 1921 prošnjo na generalno direkcijo državnih dolgov z sledečimi podatki: 1. Ime in priimek lastnika, poklic, bivališče, (točen naslov). 2. Vrsto (izvirno označilo posojila) serijo, številko in nominalno vrednost vsake obveznice. 3. Naslov depota (n. pr. zastavilo, lombard, sodnijski depozit, ženitna kavcija itd.) eventualno dolg, za kateri jamčijo. 4. Kraj in ustanova, kjer se nahajajo. 5. Če so se prenesele v Avstrijo na podlagi zakonite odredbe bivše avstro-ogrsko ali avstrijske vlade. 6. Če so se prenesele v Avstrijo na podlagi vojnih odredb bivše avstro-ogrsko monarhije. 7. Če jih je lastnik prostovoljno tam deponiral. 8. Od kdaj je stranka lastnica teh obveznic. 9. Če je sprejemal lastnik v Avstriji za te obveznice obresti tudi po 1. oktobru 1919 in v tem primeru na podlagi katerega odloka. 10. Prošnje je priložiti dokazilo o državljanstvu (domovinski list). V izjavah k točki 5. in 6. je treba izrečno zahtevati, da se vrnejo obveznice nežigosane naši vladi. V primerih pod točko 7. se pa mora zahtevati, da naša vlada protestira zoper žigosanje po oblastih republike Avstrije ter da se obveznice vrnejo naši državi. Te prijave se tičejo samo obveznic predvojnih posojil, vojnih posojil torej ni treba prijavit. Prošnje z zahtevanimi podatki morajo predložiti tudi tisti državljani, ki so prijavili obveznice ter posojil že prej v zmislu rešenja D. br. 4.585. D. br. 11.672 in D. br. 11.750. V prošnjah se mora podati podatke na vse gori navedene točke 1—10. Ta določba velja tudi lastnike rentnih knjižic avstrijske poštne hranilnice, ki imajo pri tem zavodu deponovane obveznice predvojnih posojil. Prošnjam se mora priložiti tudi rentne knjižice. Prošnje, ki bi se predložile po predpisnem roku, ne pridejo več v poštev. Lastniki obveznic, ki ne bi predložili prijave, bodo nosili sami posledice. (Stranke se opozarjajo na tozadevni razglas, ki se objavi v prihodnji številki »Uradnega Listca«.)

+ Jugoslovansko-avstrijska železniška konferenca. V Brežah na gornjem Koroškem se sestane jugoslovansko-avstrijska konferenca, ki bo razpravljala o uvedbi direktnih železniških tarifov med obema državama. Kot delegata našega prometnega ministva sta odšla v Breže dr. Borko in Cugmus.

Nas je izkušnja v Avstriji naučila pravilno premotrivati take boje, kakor je belgijsko narodno vprašanje.

+ Popis državnih gozdov. V ministrstvu šum in rud bodo sestavljene ožje komisije, ki bodo izvršile popis državnih gozdov. Komisije bodo začele poslovati polti 1. 1922.

+ Gospodarski položaji v Balovskih republikah. Nedavno so se sešli v Rigi zastopniki Baltovskih republik: Litvinske, Estonske, Finske in boljševske Rusije v skupno posvetovanje v njihnih gospodarskih vprašanjih. Vse te države so bile pred svetovno vojsko pod vladno ruskega carja, ki je za rešene dežele jako skrbel. Na mirovni konferenci v Versailu pa je raztrgal žid Tardicu po angleškem receptu prostrano rusko državo. Nemci so mislili, da bodo ob prvi lepi priliki spravili pod streho eno za drugo, Anglež pa je menil, da bo v Rigi in Revalu on gospodaril, a prehitel ga je Nemec, stopivši v gospodarske stike z navedenimi državami. Jasno pa je, da boljševska Rusija ne more živeti brez izhoda na Baltsko morje. Rusija ima danes stik z morjem samo v Petrogradu. Ali petrograjsko pristanišče je popolnoma porušeno. Boljševiki nameravajo zopet zgraditi železnico do Belega morja, da bo Rusija dobivala blago z Nemškega po morju in ne več preko Poljske. Dogovor o Revalu med baltičnimi republikami in Rusijo glede uvoza blaga v boljševsko republiko je velike važnosti. Letos je šlo iz Revala 2600 vagonov blaga na Rusko. V Rigi, Revalu, Libavi in Vindavi je veliko številno tvornic, ki so pripadale pred vojsko Ruski. Boljševiki so tvornice v Rusiji izpremenili v razvaline in danes bi radi v navedenih mestih ohranjene tvornice pridobili zase. Balkanske republike so se vrgle na vcepsestva, zaplenile so jih in razdelile. Ali s tem so se uničile vire državnih dohodkov. Zdaj uvajajo na uvoz in izvoz visoko carino, da bi si zagotovili vsaj del izdatnih državnih dohodkov. Industrija je preveč obremenjena z davki in ne more poceni producirati. Boljševiki komisariji so naznanili vladam baltičskih republik, da boljševska Rusija najno potrebuje baltičskih tvornic, nujno torej, kolikor mogoče ugodijo željam in potrebam Rusije. Sestanek zastopnikov baltičskih republik je vsekako velikega gospodarskega pomena za Rusijo in njene zapadne sosedo.

+ Angleški bankir v svetovni gospodarski krizi. R. Mc. Kerma, predsednik Joint City and Midland Bank v Londonu je začel agitirati po Ameriki, da bi se vojni dolgovi črtali. Angleška izgubi z ozirom na dva milijona nezaposlenih na leto več kakor bo dobila od Nemške v 30. letih na reparacijah. In kar velja za Angleško, isto velja tudi glede Zedinjenih držav. Drugi vzrok krize so visoki davki in zato bi si moral vsak državljan prizadevati, da bi se deželni troški zmanjšali. Preveliki davki sicer ne naredijo bogatašev siromakov, ali odtegne jim znesek s katerim bi svojo trgovino po-

Maxim Gaspari.

Pošten in skroman umetnik. On se bitno razlikuje od svoga prijatelja Saše Šantela.

Umetnosti Šantela prevladujeta nežni vsečaji — kod Gasparia prevladujeta snaga.

Kod Šantela su razvijeni osečaji na ono što umiruje, što mirno struji i polako teče — Gaspari je snažna, jedra, živa i bujna priroda.

Šantel slika intimnu poeziju prirode — Gaspari je jači u slikanju ljudske duše. On naginje više ozbiljnosti i veličini nego idilično poeziji.

Gaspari radi i stvara, samo da se ljubom izhrani. Radi najviše po narodžbini. Radi i suviše brzo. Ponajviše izvodi sitnije stvari. Zato nije do danas postigao veći uspeh. Gaspari ne može još slobodno da diše, slobodno da govori niti slobodno da radi.

Kao umetnik nije se priključio ni jednoj slikarskoj školi. Nije se na nekoga naslanjao. Bio je uvek upućen na samog sebe. Na taj način razvijao je svoju individualnost i sve ono što je do danas kao umetnik postizao, može se smatrati za njegovu duševnu imovinu.

Gaspari je izvodio slike sa uljanom bojom, izvodio je akvarele, pastele i crteže perom, kredom i olovkom.

Ponajviše je radio na krajoliku. All držim, da krajolik ne odgovara u svemu njegovoj duši i njegovom biću, koje izgleda, kao da je izliveno iz jednog komada, sa kojegod ga strane pogledate.

Njegovi krajolici imaju nečeg čudnovato-čudnog i određenog, imalu ne-

čeg oštrog i tvrdog a ne mekog. Njegovi krajolici nisu fina i nežna poezija u boji, nego dosta slabi radovi realističkog pravca, bez jače lične note, bez jačih ličnih osečina.

Sa jasnim i oštrim očima posmatra Gaspari prirodu i ljude, zato kod sviju njegovih krajolika i u boji i u crtežu ne opaža se ono što je meko i maglovito, nego se opažaju tamni tonovi, tvrde konture i čvrste linije.

Sa bojom, svetlošću i tonom ne gospodari Maksim Gaspari. Svi njegovi krajolici kazuju, da mu ti radovi ne idu lako od ruke, da mu njihova izrada čini dosta poteškoća.

Gaspari nije pravi slikar krajolika, jer u njegovoj tehnici ne opaža se osobita lakoća, elegancija, okretnost i sigurnost, jer mu i boje nisu sveže, tople i primamljive, nego tamne, teške i dosta monotone, bez ugodnih harmonija i bez bogatstva.

Gaspari nije liričar, nije sanjalica, nije zanešenjak, nego zdrav, jak i jedar čovek i to njegovoj zdravlje, njegova snaga i njegova jedrina našla je najboljeg izraza u jednoj sasvim originalnoj slici »Igra«, gde je prikazao igrača i igračicu, što uz pratnju muzike igraju u nekoj seoskoj birtiji. Čisto osećamo, kako se onaj par sa osobitom brzinom kreće po onom podu.

U tome radu opaža se vernost u realističkom posmatranju, opaža se snaga u shvaćanju i karakteristici, opaža se sigurnost u tehnici.

To je prvi rad Gasparia, kod koga se može govoriti o ličnoj noti, kod koga se može govoriti o samostalnosti i jednostavnosti u obliku i osećanjima. Na toj slici ogledaju se snažni pokreti mase. Tu je sliku stvorila prava,

snažna, muška priroda. I što je najkarakterističnije, na toj slici ne opažaju se poze. Ono je sveža priroda. Čvrst, jedar, prost i zdrav je onaj igrač i njegova igračica. To je pošteno i zdravo slikarstvo, gde oblik gospodari nad bojom.

Držim, da od Gasparia ne možemo očekivati slike sa osobitom kolorističkom lepotom i dražima, jer kod sviju njegovih slika što sam vidio, mesto slikarskog štimunga naglašeni su oblici.

Gaspari treba da nastavi u tome pravcu, treba da slika onaj sasvim običan slovenački narod, sa njegovom oporošću, sa njegovom neutrošenom snagom, sa njegovim jetkim smehom i dubokom tugom, jednom reči, sa celom njegovom rustikalnom težinom. Gaspari može to učiniti, jer vrlo dobro razume skromnu dušu slovenačkog seljaka, jer je kadar svojim oštrim okom upoznati ono, što je karakteristično kod tih ljudi.

Gaspari ima najviše dara i spreme, da postane pravi, narodni slovenački slikar, koji će nam slovenačku prirodu i život slovenačkog seljaka prikazati sa osobitom istinitošću.

I taj snažni i jedri Gaspari stvorio je sliku »Kraj kolevke«, stvorio je sasvim jedinstveno delo, — puno svežine, intimnosti i nežne lepote. Slika je izvedena sa lepim, toplim i ugodnim bojama i priča nam o otkucanjima jednog toplog i nežnog srca.

Kao slikar religioznih slika pokazao je Gaspari opredeljene osebine, pokazao je srdačnost, ozbiljnost i neku izvesnu dubljinu. Tako njegova poslednja slika »Marija sa mladim Isusom« priča nam o majčinoj iskrenosti i srdačnosti. Pored lepeg tokreta majčine

glave ogledaju se u toj slici prirodni i iskreni osečaji i čista nevina pobožnost.

Hoću još da spomenem i portre-sku njegove mladane kćeri. Sa nekoliko krupnih i sigurnih crta skicirao je, Gaspari glavu svoje ljupke kćeri. U crtežu te glave opažaju se fini osečaji za lepotu linija. U toj skici ogleda se savestna i brižljiva študija, ogleda se nežnost i delikatesa samog originala.

Isto tako i u portretu jednog starijeg čoveka, što je Gaspari izveo olovkom, ogleda se osobita sigurnost u crtežu. To nije više obična sitnica, nego bolje krupnije delo, jer je stvoreno dubljim osećanjima, snažnom mirnoćom i sigurnom rukom.

Maksim Gaspari nalazi se danas istom na početku svoje prave umetničke putanje. Njegova umetnička snaga sve se lepše razvija. Istom dolaze dani, kada će talent Gasparia doći do potpunog izraza.

Kao umetnik stupio je na pravi put svojom slikom »Igra«. Neka ostane veran toj putanji, jer ga ona vodi sigurnom uspehu.

Pavle Lagarič.

Gledališče, kritika in občinstvo.

(Odgovor g. V. F. J.)

Ko sem pisal »Kritiko kritike« sem pričakoval pač stvarne debate, ne pa osebnih napadov take vrste kot je bil odgovor V. F. J. Ta način polemike odgovarja inteligenci omenjenega gospoda. V celem članku nisem našel niti ene stvarne utemeljitve, ki bi mogla ovreči mojo kritiko ali le en njen del. S tem, da se mi reče, da ne znam in

ne smem pisati kritike, s tem ni še popolnoma ničesar dokazanega. Na vsak način pa sem prepričan, da g. V. F. J. še daleko ni zmožen pisati toliko stvarne kritike, kot je moja in to iz čisto enostavnega vzroka, ker tega ni zmožen, še manj pa da bi mogel stvarno odgovarjati in polemizirati. Človek, ki piše danes o politiki, jutri o socialni ekonomiji in celo o umetnosti vseh vrst, more biti nekoliko bolj inteligenčen in imeti malo večjo izobrazbo kot jo ima g. V. F. J. Če so moja naziranja, moje kritike itd., res tako slabe, potem se čudim, da se mi uredništvo »Jutra« zahvaljuje za članke, ki sem jih v omenjenem časopisu priložil in me prosti, naj ostanem še nadalje sotrudnik.

S tem, da me na ta način napade brez pravega vzroka in iz meni nerazumljivega osebnega sovraštva, se avtoriteta mojih razprav in kritičnih umetniških študij niti najmanj ne ovreže. Če misli g. V. F. J., da me bo s takimi napadi oplašil ali onemogočil, se zelo moti. Pišem kritike, ker se čutim zmožnega in imam le en cilj zainteresirati umetnike, kritiko in občinstvo za vprašanja, ki so važna za razvoj naše umetnosti. Na stvarne polemike bom odgovarjal stvarno. Na napade, kot je ta g. V. F. J., temu primerno, če pa se bo kdo še dalje izpozabil in me mogoče dejansko napadel, naj bo prepričan, da bom znal tudi ta način reševanja kulturnih vprašanj primerno zavrniti.

Ing. arh. prof. Kregar R.

(Ob ti priliki izjavljamo, da g. prof. Kregar ni v nobeni zvezi s poročilom o predavanju g. Džurica, v katerem se govaja način nastopa g. Podbevška.)

Ljubljana.

Koncert v proslavo ujediniteljstva, ki ga priredi danes zvečer točno ob 8 v veliki dvorani hotela »Union« Ljubljanski sekcija Jugoslovanskega novinarskega združenja obeta biti za Ljubljano privlačnost prvega reda. Do sedaj so že vsi sedeži razprodani, dobi se samo še stojišča. Priporočamo slavnemu občinstvu, da si opravi vstopnice v predprodaji, da zvečer ne bo pri blagajni nepotrebnega navala.

Danes ostanejo trgovine zaprte ves dan. Z ozirom na to, da so se vsi državni prazniki zedinili v enega, to je v praznik ujediniteljstva Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno državo, so se ljubljanski trgovci medsebojno domenili, da naj bodo trgovine v četrtek, to je 1. decembra cel dan zaprte. Grenji trgovci obveščajo o tem vse svoje člane s pristavkom, da se notica, ki na navedena, da naj bodo trgovine samo dopolne odprte anulira. Načelnik.

Ljubljanski speditori danes vsled narodnega praznika ne obratujejo.

Nacelstvo Narodno-socialistične stranke opozarja člane nacelstva, da danasnja nacelstvena seja vsled narodnega praznika odpade.

Politični klub NSS ima svoj redni sestanek v petek 2. decembra ob 8. uri zvečer v istem lokalu kakor zadnjič. Vsi člani se nujno vabijo, da se sigurno in pravočasno udeležijo tega sestanka.

Izobraževalno društvo »Bratstvo« opozarja vse člane, da se v nedeljo, dne 4. dec. t. l. vrši redni članski sestanek ob 9. uri dopoldne pri Zlatorogu. Sestanki so za vse člane obvezni in je njihova dolžnost, da se ga polnoštevilno udeležijo. Na sestanek so pa vabljeni tudi vsi prijatelji »Bratstva«. Na sestanek se upisujejo tudi novi člani.

Tajništvo Narodno-socialistične stranke vabi vse ljubljanske člane, da se v čim večjem številu odzovejo vabilu »Bratstva« in posejijo »Miklavžev večer«, ki se vrši v ponedeljek 5. dec. t. l. ob 7. uri zvečer v prostorih restavracije »Zlatorog«. Gosposka ul. Ker bo Miklavž jako radodaren in prinese seboj celo kopico nebeških resnic, bridite vsi in ga počastite z veliko udeležbo.

Jubilje dela. Danes je minulo 25 let, odkar je prevzel upravo »Slov. Naroda« g. Valentin Kopitar. Takrat je imel list le par tisoč naklade. Vzornemu in neumornemu delu jubilarja se ima Narodna tiskarna največ zavhalila, da se je naklada tako dvignila in da vzdržuje inseratni del nele list, temveč deloma tudi tiskarno. Čast in priznanje toliko vestnosti in marljivosti člani naše uprave tovarišu-jubilarju iskreno čestitajo!

Odvetniški izpit sta položila 25. novembra pri tuk. višem deželnem sodišču g. dr. Janko Pikuš in g. dr. Fr. Tomšič.

Falšificirani listi bankovc. Ljubljanske policije je aretirala nekega slabo oblačnega človeka, o katerem se je domnivalo, da je spravil v promet več falšificiranih tisočlinskih bankovcev. Pri njem so našli okoli 192.000 kron našega denarja, ki ga je zamenjal za falšifikate. Izročeni je sodišču.

Kolo jugoslovenskih sester razprodaja prav pridno svoje srečke. Mnogo srečk je že prodanih vendar jih je na razpolago še veliko. Imajo jih v razprodaji vse ljubljanske trafike, kavarne in restavracije ter vse odhodne in mnogo članice. Kupi si jih lahko vsakdo in tako pomaga kolu jugosl. sester v njega težki, vsestranski nalogi. Darujte jih svoli deci za Miklavž!

Miklavžev večer priredi izobraževalno društvo »Bratstvo«, dne 5. decembra t. l. ob 7. uri zvečer v prostorih restavracije »Zlatorog«, Gosposka ulica št. 4.

Matlavžev večer priredi v ponedeljek dne 5. t. m. v veliki dvorani Mestnega doma Sokol 1, na kar občinstvo posebej opozarjamo. Popoldne ob 5. obdarovanje otrok, zvečer obdarovanje odraslih. Deviza vseh zavednih prijateljev Sokolstva bodi: 5. vsi v Mestni dom!

Tedenski zdravstveni izkaz. Od 20. nov. do 26. nov. je bilo v Ljubljani rojenih 23 otrok in sicer 10 moških in 13 žensk. — Tri deteta so bila mrtva rojena. Umrlo pa je v tem času 24 oseb in sicer je izmed teh polovica domačinov ostali so tuji. — Vzrok smrti so bile navadne bolezni izjemši dveh slučajev srčne kapi in 6 slučajev nalezljivih boleznih davice, škrlatinke, grize in ospice.

Policijski uslužbenec se prevedelje na dinarske plače. Obenem dobe policijski organi različno med dosedanjim in novo plačo od 1. junija t. l. naprej. Dodatno k temu obvestilu nam je pojasnil naš poročevalec, da s tem prevedenjem plač v resnici stanje ohranimo položaj policijskih uslužbenecv ni nikakor izbolšan kot kaže prvi vtisi poročila, marveč imajo policijski uslužbenec predvedenje že od 1. junija in ne znači nikakega izrednega pobožjšanja.

Dražbena prodaja kompostiranege tobačnega prahu. Dne 2. decembra 1921 ob 9. uri se vrši v tobačni tovarni v Ljubljani dražbena prodaja ca 4000 kg kompostiranege tobačnega prahu. Interesente dobe dražbene pogoje v ekonomiji tobačne tovarne.

Uradne ure pri poštenem uradu Ljubljana 3. Ob prestavi poštnega urada Ljubljana iz Starega trga št. 34. v poslopje poštnega ravnateljstva na Sv. Jakoba trg št. 2 so se določile uradne ure pri tem uradu z dne 1. nov. 1921 ob delavnikih od 8-18. Občinstvo se je pa tega urada v popoldanski urah tako malo posluževalo, da ni opravljena poraba električne razsvetljave, katera zadaja magistratu mnogo težav. Vselej danih razlogov je poštno ravnateljstvo primorano skrajši uradovanje pri pošti Ljubljana 3. Virantova hiša od 8-14 ure. Ker se ljudstvo ne poslužuje uradov v poznih popoldanskih urah, tudi ni potrebno, da bi se uvedlo svoječasno za zimski čas uklenjeno popoldansko uradovanje pri ostalih ljubljanskih prstnih podružnicah. Sicer se pa občinstvo lahko poslužuje glavne pošte, ki ima nepretrgano dnevno službo. Ob nedeljah in praznikih uraduje pošta Ljubljana 3 in druge poštno podružnice od 9-11. ure. Blagajna ostane zaprta.

Draga bolezen. Včeraj se je vršila pred ljub. dež. civ. sodiščem zanimiva razprava proti Antonu Sackmeisteru, mesarju v Sp. Šiški, katerega je tožil zdravnik dr. Groger za plačilo zdravniškega honorarja. Tožnik je zdravil toženega ženo okrog 5 tednov na domu, kakor jo je premeštil v sanatorij, kjer je izvršil operacijo. — Za zdravljenje doma je računal dr. Groger 23 tisoč kron, sanatorij pa je računal za 45 dnevno oskrbo z operacijo 10.000 kron izvenšiški posredne inventarilne ugodnosti. — Tožnik Sackmeister se je upiral proti plačilu 23.000 kron za domače zdravljenje, ter je utemeljeval svoj odpor s tem, da je nač povabil zdravnika, ko mu je žena obolela, »Ljudskemu« le no delovanje zatrdilo do

stvo izbral in posejal njegovo ženo brez potrebe in posebnega uspeha po 4 do 5 krat na dan. — Kot zvedenca sta bila poklicana k obravnavi znani ljubljanski zdravnik špejčjalist dr. Valenta in pa en profesor medicine iz Zagreba. V bistvu sta oba izvedenca potrdila, da je operacija res na mestu in nujno potrebna, pač pa nista potrdila potrebe tolikih domačih obiskov in zdravljenja bolnice v domači oskrbi. — Zadeva se je poravnala končno tako, da je tožnik dr. Groger popustil od računa 4.000 kron, ostanek pa plača toženec Sackmeister brez obsojbe in poravnala poleg tega tudi sodna stroške in stroške za izvedenca v znesku 6000 kron.

Utopljenka Pavla Vidmarjeva. Pred nekaj časom smo poročali, da je našel neki delavec ob Grubarjevem kanalu zavoj, ki je vseboval nekaj obleke in pa štiri pisma. Iz pism so dognali, da je bil zavoj last blaginčarke Narodne kavarne Pavle Vidmarjeve, doma iz Kamnika. — Izmed štirih pism je bilo naslovljeno eno pismo na mater dozdevne utopljenke, drugo pa na njenege delodajalca Krapša, lastnika Narodne kavarne. — Tretje in četrto pismo se je pridržalo tajno v svrhu nadaljnjih raziskavanj. Dognali pa so že takrat, da gre v tem slučaju za samomor — motiv nesrečna ljubzen. — Kljub temu pa je ostala cela zadeva nepojasnjena. Dne 29. m. p. so našli utopljenko v strugi Ljubljanice pri Mostah. Samomor je torej dognan, in stvar merodajnih krogov je, da dožene, jeli ima kdo na vesti življenje mladega dekleta.

Ponesrečen napad. Pretekli teden je na Novi cesti, ki vodi za tobačno tovarno v Rožno dolino neki vojaško napravil neznanec hotel potegniti neki dami dragoceno bojo z vratu. V tem se je vrnil nenajprej spremljevalec, ki se je nekolič odstranil ter prepolil predzrežnega napadalca.

Umrlo je Frančiška Rogel, stara 80 let, v Wolfovi ul. št. 1. Bila je vdova po državnem pravniku. Pogreb se vrši danes k sv. Križu. Bila je povsod priljubljena radi svojega blagega značaja. N. p. v m.

Maribor.

Iz seje občinskega sveta. Seja je bila napovedana prvotno na sredo 30. nov. G. župan pa jo je preložil na torek 29. nov. Iz raznih važnih ozirov, predvsem na državni praznik in otvoritev gledališča. Občinski svetniki so prihajali precej pozno tako, da se je seja začela še le okrog pol 19 ure, čuudi je bila napovedana ob 18. uri. Skoro zadnji je prišel obč. svetnik JSDS Slanovec, kar je dalo dr. Vrstošku povod za hudomušno opombo, češ, no, sedaj bomo pa že pričeli. In res se je takoj začelo. Galerija je popolnoma zasedena, kar je značilno nekaj posebnega. Župan poroča, da je odločil svetnik Slanovec mandat v občinskem razsodišču za »pobjanje draginje in bode treba voliti drugega. Nato omenja, da je nelmenovani dobrotnik izročil 20.000 K za nabavo kuriva mestnim ubožcem, za kar izreče obč. svet darovalcu javno zahvalo. Mestni šolski svet se je končno vendar-le konstituiral in je že započel svoje delovanje. V občinski hranilnici se vrši revizija, katera bo v nekaj dneh končana. 3 in pol milijonsko investicijsko posojilo je župan dosegel pri »Kranjski hranilnici« v Ljubljani. V mestnem gledališču se je vršil danes komisijski ogled poprav. Poprave sicer še niso popolnoma dovršene, pač pa to ne bo oviralo rednega prireditelja predstav, s katerimi se prične v sredo 30. nov. Ugotovilo se je, da bode imelo gledališče v Mariboru eno izmed najboljših modernih razsvetljav. G. župan izraža željo, da bi našla ta važna kulturna institucija v občinstvu vsaj toliko moralne podpore in umevanja, kakor jo je našla pri občinskem svetu tudi v gmotnem oziru. Nadalje poroča, da se je vršil te dni pregled posojil, ki bi prišla v poštev za nastanitev mariborske oblasti. Glede javne študijske knjižnice je zadeva toliko napredovala, da je vlada pripravljena prevzeti plačevanje kvalificirane moči, ki bi se nastavila kot knjižničar. — Nato preide g. župan k vprašanjem in sicer boče odgovoriti najpoprej na vprašanje, ki ga je dobil najpogostje, ker bode zahtevalo vprašanje po njegovem mnenju manj časa. Obč. svetnik Bohun (JSDS) je namreč vprašal župana, kakšno je stanje vode v mestnem vodovodu. G. župan mu odgovarja, da vodna kriza v Mariboru najbrže vsled prevlelike suše ne bode rešena pred spomladjo, ker je zemlja preveč izsušena. Zato se je treba i nadalje držati vseh odredb glede varčevanja pri uporabi vode. Obč. svetnik Bohun pripoveduje nekaj o kopalnih sobah, kar je pa ostajalo še celo njegovemu pristašu Slanovcu preneumno, da je izrazil ponovno z medicini, naj se že vendar konča ta res vodena stvar. In tako se je res končala, ne da bi mogel g. župan obč. svetniku Bohunu povedati, koliko litrov vode je v rezervoirih, kar je seveda umljivo, ker župan res ne more vsega vedeti pri najboljši volji ne. Potem župan prečita nani naslovljeno pismo občinskega kluba NSS v zadevi odpusta slovenskega delavca Waldhauserja iz plinarne kakor tudi tozadevno javno vprašanje na župana in predlog istega kluba, glede sprejemanja slovenskih nastavljenecv v mestnih podjetjih, oziroma o priučenju nastavljenecv našemu jeziku, o odnosu njih odpusta iz službe. Župan le mnenja, da zadeva delavca Waldhauserja na spada v delokrog obč. sveta, vendar je radevolje daje v odločitev, da se obravnava v javni seji, če se to želi. Obč. svetnik Slanovec je odločno za javno sejo, češ, da nimajo ničesar skrivati. Svetnik dr. Vrstošek ima pomisleke, ker bi že takt zahteval, da bi se zadeva uredila že prej, nikakor pa ne v javni seji. Nazadnje pa pravi, da je končno vseeno, ker se je te dni obravnavala nekada zadeva z nekimi pekomi tajno, a je drugi dan vedelo že vse mestno uradništvo o njej. Župan Grčar še ponovno izjavi, da je za javno obravnavanje, vsaj kar se njegove oseba tiče. Slanovec se obregne ob »Taburo« in »Jugoslavijo«, češ, da je sravota za slovensko žurnalistiko, kako ta dva lista postopata ravno v slučaju Waldhauserja. Zato je tudi njegov klub za javno razpravo. In tako se je pričela v tej zadevi, ki je tako značilna za razmere v Mariboru in vladajoče kroge, javna razprava, o kateri poročamo na drugem mestu popolnoma stvarno. Trajala je dve uri. Po tej razpravi, ki je bila zelo zanimiva in poučna ter mestoma jako burna, so prišla na vrsto poročila odsekov.

Mariborsko gledališče proslavi Cankarjev spomin z vprizoritvijo »Hlapca Jerneja«, ki ga je za to svrhu priredil za oder dramaturg Milan Skrbinšek. Slavilo se ne bo vršilo ravno na dan obletnice, temveč mesec pozneje, ker gostuje v dnevi, 10. in 11. dec. Skrbinšek pri enakem slavju v Šklednuj pri Trstu, in je režlja »Jerneja« in naslovna vloga v njegovih rokah.

Veliko razburjenje je povzročil v nedeljo v Mariboru nedeljski »Slovenec« s svojim poročilom o nenavadnem zvišanju vplut nasledstvenih držav. Naravno, Maribor kot obmejno trgovsko mesto dobiva mnogo blaga iz republike Avstrije. Zlasti zadnji čas, ko je avstrijska krona tako nizko padla, so bili storjeni sklepi za milijone in milijone. Nenadna in tako velika izprememba bi bila mariborska zadeva zelo občutljiva. Zato se v Mariboru je došlo ni toliko računalo, kakor v nedeljo. Nekateri krogi so bili dobili že pozno v soboto telefonično poročilo iz Ljubljane, iskali so z mizrično naglostjo, da bi pokupili čim večjo množico avstrijskih kron. K sreči jim to ni bilo mogoče, ker so bile že vse banke zaprte. V nedeljo pa je vladala v enem delu skrajna poptrost, v drugem pa občja zadovoljnost. Kakor je bil kdo prizadet. Obe položaji sta si dali duška svojemu razpoloženju pri kupci vina. Eni so hoteli zaliti želost, drugi pa povečati veselje. Iz vsega se pa vidi, kako nevarno je operirati s takimi poročili, ki lahko povzročijo popolno paniko in imajo neugodne posledice v našem gospodarstvu. Vidi se pa tudi, kako nesigurni so časi za naše trgovstvo pri vsakdanjem kolebanju valute. — Ko se je izkazalo, da je »Slovenec« poročilo brez podlage, se je pretežna večina pošteno odahnila in odložila svinčnik, ki je pisal številke in zopet samo številke.

Najmodernejšo razsvetljavo v celi Jugoslaviji ima mariborsko gledališče, kakor se trdi v poučenih krogih. V to potrebni material se je iskal skoro v vseh državah Evrope, kar kaže, kakšno pomanjkanje vlada v nekaterih strokah še v tretjem letu po končani vojni. Zato se se restavracijska dela tako dolgo zavlekla. Kakor znano, se otvoril gledališče v sredo 30. tm. Pri otvoritvi bode zastopana tudi pokrajinska vlada. Gledališču, katero je pred par leti začelo tako lepo svoje delovanje in si pridobilo pri občinstvu toliko simpatij, želimo mnogo uspeha. Sicer je dobro ime našega gledališča v zadnjem času mnogo trpelo — po čevaji zaslugi? — vendar se da s pravim vodstvom in nastopom še skoro vse popraviti. Naše občinstvo pa pozivamo, naj se iznebi predsodkov in naj pridno poseča predstave. Naj z lastnimi očmi gleda in sodi s svojimi možgani! Na razne poročevalce ne smemo naslanjati svojih predsodkov.

Božično drevesce stredi Drave. V Studenih blizu gostilne Stumpf je nekdo sredi Drave pritril smrečko. Ker je te dni snežilo in je sneg pokril tudi tisto smrečico, je bila videti kakor lepo belo božično drevesce sredi tekoče Drave.

Sejmsko poročilo. Na svinjski sejmi dne 25. nov. 1921, se je pripeljalo 118 svinj. 1 koza in 2 ovci. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 4 tedne stari komad 90-120 kron, 5-6 tednov stari 240-260 K, 6-8 tednov stari 350-480 K, 4-6 mesecev stari 640-760 K, 8-10 mesecev stari 1300-1600, 1 leto stari 2 tisoč 800-3000 K, 1 in pol leta 3000-3600 K, plemenske 1 kg žive teže 26-28 K, pol pitane 1 kg mrtve teže 34-36; ovce komad 450-500 K, koza komad 300 K.

Na živinski sejni dne 22. m. m. se je priznalo 9 bikov, 407 krav, 9 telet, 8 konjev, skupaj 656 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 14-19-22 K, poldebeli voli 1 kg žive teže 12-14 K, plemenske voli 1 kg žive teže 9-11 K, bikli za klanje 1 kg žive teže 10-12 K, glavne krave debele 1 kg žive teže 12-15 K, plemenske krave 1 kg žive teže 8-12 K, molzne krave 1 kg žive teže 10-16 K, breje krave 1 kg žive teže 10-16 K, mlada živina 1 kg žive teže 10-14 K, teleta 1 kg žive teže 12-14 K, krave za klobasarje 1 kg žive teže 7-8 K. — Mesne cene: volovsko meso I. vrste 1 kg 24 K, volovsko meso II. vrste 1 kg 22 K, meso bikov, krav, telci 1 kg 16 K, telečje meso I. vrste 1 kg 20 K, telečje meso II. vrste 1 kg 18 K, svinjsko meso sveže 1 kg 32 kron.

V smislu napovedi novega političnega seja nadsvetnika Kerševana ob priliki njegovega službenega nastopa so p. čela v ponedeljek poučna predavanja za močivo tukajšnje policijske straže in agencijov. Predavanje je otvoril nadsvetnik Kerševan sam in je predaval o ustavi. Predavanje se je vršilo v dvorani tukajšnje realk. V kratkem se bodo vršila predavanja o prvi pomoči pri nezgodah, o kriminalistiki, o kazenskem pravu itd.

Dečja stanica v Mariboru je naprosila mestno občino za podporo. Občinski svet je sklenil, da dovolj tel Instituciji prihodnje leto podporo v znesku 60 do 100.000 kron.

V nekem tukajšnjem hotelu je aretirala policija včeraj 28 letnega Ivana Rozmana iz Zdobja pri Brezicah in 22 letno služkinjo Angelo Zupan iz Bohinjske Bele, ki sta, ne da bi bila prijavljena, prenočevala tamkaj. Pri preiskavi so našli pri njima neko pismo, iz katerega je bilo mogoče sklepati, da sta zakrivila neki zločin. Po daljšem zaslišanju sta izpovedala, da sta pisala milijonarju Hafnerju na Jelačičevem trgu v Zagrebu grozljivo pismo, v katerem sta zahtevala od njega 900.000 K, ako hoče da ne bo umorjen. Pismo sta podpisala z imenom društva »Harambaša«. Mariborska varnostna oblast je stopila v stik z zagrebško, da polzve, kaj je na vsej stvari.

Dne 1. decembra mariborske banke ne uradujejo.

Dne 4. decembra prične glavni turnir šahovskega kluba v Mariboru.

Celle.

Ljudsko vseučilišče v Celiu. V ponedeljek je na celjskem ljudskem vseučilišču predaval gosp. profesor Jos. Kožuh o solnčnih urah. Predavanje je bilo zelo zanimivo in ga je g. profesor pojasnjeval tudi s skicami. — Prihodnje predavanje se ne vrši v ponedeljek, kakor navadno, ampak šele v torek 6. decembra. To pa zato ker je v ponedeljek Miklavžev večer. Predaval bo g. dr. A. Schwab. O temi še poročamo.

Zemljinara za tukajšnje davčno oblastvo za leto 1921 je razdeljena. Vsnk posestnik lahko tozadevno v pogledu pri celjskem davčnem uradu v polu.

Celjski obrtniki imajo danes v četrtek dne 1. decembra zvečer ob 7. uri sestanek v gostilni »Wilson« v Gaherju, kjer bodo nadaljevali posvetovanje glede obrtne razstave, katero nameravajo prirediti v Celiu tekom leta 1922.

Ciril-Methodovih vžigalce v celjskih trafikah še vedno ni povsod dobili, če pa jih imajo, pa jih morajo izrečno zahtevati, da jih dobijo. CM podružnice naj bi tozadevno včasih napravile malo kontrollo po trafikah.

Denarni zavodi celjski ostanejo danes v četrtek na državnih praznikih zaprti.

Dramatični odsek »Bratstva« vabi vse tovariše in tovarišice, ki imajo veselje do igranja, na sestanek, ki se vrši v petek dne 2. decembra ob 8. uri zvečer v društvenih

prostorih »Wilson«. Pri tej priliki se bodo razdelili tudi vloge za novo igrro.

Čeja v temi. V noči od ponedeljka na torek se je v mestni elektrarni prigodila neka nezgoda. Naenkrat je bilo mesto v popolni temi, ki je vladala celo noč. Pogreško so odpravili šele v torek po dnevi.

Krmile ptičke! V mestnem parku so nastavljena hranilna koritca za ptiče, ki ostanejo pri nas preko zime. Dolžnost naša je, da ista napolnimo od časa do časa s ptičjo hrano. Taka koritca naj bi se nastavila tudi po šolah, kjer bi bila za mladino precejšnjega vzgojnega pomena. — Naš skrb za ptičke po zimi, nam bodo isti v spomladaj bogato poplačali.

Sneg je minile dni še vedno močno nalezaval po naših krajih. Zapadel je že precej visoko po ravninah, še bolj pa v višje ležečih vaseh. Vendar pa drugače ne vlada preobčuten mraz.

Snažite trolarje! Nekateri naši hišni posestniki še vedno ne vedo, da je treba ob sneženih dneh snažiti hišne pred svojimi hišami in iste ob zimskih dneh posipati s pepelom. Poltella naj v tem oziru vpletje strogi red, kakor je v tem oziru vladal svoječasno.

Ptu.

Odkar je izdan razglas, da morajo biti v lozljah na prodaj razstavljenih predmetih označene prodajne cene, so trgovci nekatere izložbe popolnoma izpraznili, drugi pa zastrižli s papirjem. —

Sneg je zapadel že nad pol metra. Po Halozah, kjer je bolj hribovit svet, po nekaterih krajih do 1 m visoko. Na oziromno bo jako dobro vplival.

Književnost in umetnost.

Za zbirko starih mojstrov, ki se nahaja v Ljubljani in o kateri je bilo v našem listu parkrat govora, je v raznih zlasti umetniških krogih mnogo zanimanja. Na razna povpraševanja interesentov in prijateljev umetnin smo izvedeli, da so slike res na prodaj pri lastnici Mariji Golobovi v njeni trgovini na Sv. Jakoba nabrežju 29, kjer so razstavljene. Razni tukajšnji strokovnjaki so slike ponovno pregledali in spoznali, da so pristne in da ne gre za kake, tudi še tako dobre kopije. Niso pa še popolnoma na jasnem, ali gre za mojstre same, ali pa za njihove šole, ker pogosto imajo slike učencev vsa karakteristiko in tehniko mojstrov samih. Pri »Magdalenii« gre skoraj gotovo za Rubensa samega, morda tudi za Van Dyckovega »Plemiča«. Na vsak način gre za izborne šole Rubensa, Van Dyka, Mackarta, Defreggerja i. dr. Štvar naših umetnikov je, da ugotovijo, ali ne gre v enem ali drugem slučaju za kakega mojstra samega, ker čestokrat se dogodi, da se kaka stara slika dolgo časa smatra le za šolo kakega starega mojstra, ali celo le za kopijo, pa se kasneje dožene, da gre za umotvor kakega velikana na polju slikarske umetnosti. Vsekakor priporočamo, da si prijatelji umetnosti ogledajo te slike, ki predstavljajo milijonsko vrednost.

Planinski koledar za leto 1922 se je razposlal na vse strani in nove naročnike. Ako se je morda koga prezrilo, naj naroči koledar nemudoma pri »Zaloništu« Planinskega koledarja (Br. Rotter), Miribor, Krekova ulica 5 I. nad. Društva in posamezniki so naprošeni, da naročijo samo plačano število izvodov ter vpošljejo za vsak naročen izvod znesek 21 K ali 5.25 D po nakaznici, ker se vsled visokih tiskovinskih stroškov pozneje vrnjene izvide ne vzame nazaj v račun. — Koledar, ki ima izredno bogato vsebino, bi si moral naročiti vsak planinec in sploh vsak prijatelj narave.

Udruženje jugoslovanskih oblikujočih umetnikov. Dne 23. novembra se je vršil v hotelu »Union« ustanovni občni zbor strokovnega udruženja jugoslovanskih oblikujočih umetnikov. Na ta zbor so bili pismeno povabljeni umetniki vseh struj ter se so v lepem številu odzvali vabilu. Od pripravljenege odbora predložena pravila, katera je potrdila vlada, so bila sprejeta enoglasno brez vsake spremembe. Občni zbor je izvolil na to odbor, kateri se je konstituiral takole: Predsednik Richard Jakopič, slikar; tajnik Saša Santel, slikar; obdorniki: Josip Costaperaria, arhitekt; Lojze Dolinar, kipar; Fran Tratnik, slikar in Ivan Vavpotič, slikar; namestnika Maksim Gaspari, slikar in Ivan Zajec, kipar. Razentega je občni zbor izvolil tudi pet delegatov in njihove namestnike za zagrebški kongres, kateri se bo vršil od 8. — 11. decembra t. l. Občni zbor je sklenil med drugim, da se imajo smatrati kot člani udruženja tni umetniki, bivajoči v področju Slovenije, kateri so se osebno ali pismeno odzvali vabilu na občni zbor. Za vse druge umetnike, kateri hočejo pristopiti udruženju kot člani, se bo odbor ravnal po § 4. pravil, kateri se glasi: »Član udruženja postane, kdor se pismeno prijavi in ga priporočata dva člana. Ob sprejemanju članov v udruženje odloča odbor z dvotretjinsko večino glasov celega odbora. Odbor ni dolžan navesti razlog, radi katerega ne sprejme koga v udruženje. Predlagatelj imata pravo pritožbo na občni zbor, kateri v tem slučaju sklepa z večino glasov.

Prvi kongres jugoslovanskih oblikujočih umetnikov v Zagrebu. Od 8. do 11. decembra t. l. se bo vršil v Zagrebu prvi kongres jugoslovanskih

oblikujočih umetnikov. Tega kongresa se lahko udeleži vsak oblikujoči umetnik. Glasovalno pravico bodo pa imeli po dogovorno sprejetih pravilih samo delegati, katerih bo pet iz vsakega kulturnega centra. Kdor reflektira na znižano vožnjo in na stanovanje v Zagrebu, naj se nemudoma (najpogostje do 3. decembra) pismeno zgleda pri društvenem tajniku, (S. Santel, tehniška srednja šola), da se morejo še pravočasno napraviti potrebni koraki. Na poznejše prijave se ne bo mogoče ozirati. — Odbor.

Sokolstvo.

Seja zletnega finančnega odseka se vrši v petek dne 2. decembra t. l. točno ob 8. uri zvečer v saveznihih prostorih v Narodnem domu.

Jezdni odsek tel. društva »Sokol« obveščajo brate jezdece, da se zopet vrše vaje po stari določitvi dneva in časa. Pričetek 4. decembra 1921. Zdravot!

Miklavžev večer priredi ljubljanski Sokol v telovadnici Narodnega doma v ponedeljek dne 5. decembra in sicer za otroke ob 5. uri popoldan, vstopnina 1 dinar za osebo in zvečer ob pol 9. uri za odrasle, vstopnina za člane 4 din. za nečlane 6 din. Darila se sprejemajo v nedeljo od 8.—12. ure dopoldan in od 3.—5. ure popoldan in v ponedeljek od 1.—3. ure popoldan. Pripomočilo, da dobi vsak, ki prinese darilo tudi sedež, kateri bode zaznamovan z isto številko kakor darilo, ter bode na ta način vsako pravljanje pri popoldanskem nastopu preprečeno. Zvečer se vrši prireditelj pri pogrnjenih mizah. Predprodaja vstopnic se vrši ob istem času kakor sprejem daril.

Dramatični odsek Sokola VIČ, priredi danes 1. decembra ob pol 8. uri zvečer v Sokolskem domu, s sodelovanjem pevskega zbora Tehn. srednje šole »Akademijo«, v proslavo 3-letnice Ujedinitelja.

Sokolska trdnjava v Radovljici. Z vzorno poštvalnostjo si je zgradil Sokol v Radovljici gorenjsko sokolsko trdnjavo, Sokolski dom, ki naj pričča, da kljub najslabjšim pritskom reakcionarnih in nazadnjaških sil živo in čvrsto raste napredna misel, da je baš v Radovljici Sokolska misel v najjačem razmahu. V tem krasnem Sokolskem domu si je postavilo društvo krasen oder, ki le malo zaostaja za našimi mestnimi odri in ki prvič sigurno našim mladih pokrajinskih odri, katerih imamo nekaj malo. Radovljiski Sokol, ki je tako včasno in značilno proslavil dogradbo svojega doma v zvezi z odkritjem spominske plošče našega narodnega mučenika avstrijskega puntarja ustreljenega v Murauju, je enako slovesno in svečano otvoril svoj gledališki oder, žrtvenik napredne misli, ognjišče narodne svobodne prosvete in misli, torišče vseh, ki prosti okov srednjeveških germanskih in rimskih streme, da se vzgodi naša mladina v smislu resnega in trznega dela, odkritosti in poštenja. V sebi nosi vsak postavne življenja. V nedeljo se je dvignil prvič zastor izpred odra našega domačega gledališča. — Sokolski oder je to prvobrotitelj napredka, ki naj družji v naprednem prosvetnem delu vse sloje k ujedinitelju prostega svobodnega mišljenja — svobodnih zavednih src. — Temu svečanemu trenutku primerno se je predstavljala tudi domača igra, krasna slika, ki nam kaže kako važno poslanstvo vrši za naš duševni povzdign napredna sokolska ideja. — Igro »K luči« je spisal znan prvobrotitelj napredne misli g. Špicar, ki je deloval pred svojim prihodom v Radovljico na Jesenicah in si je pridobil priznanje kot prvovrstni kulturni delavec v najboljših vrstah našega Sokolstva. — Prireditelj je bila v vsakem oziru vzorna in je dosegla najlepši moralni in finančni uspeh. — Poset — neprilagodno bogat — je pokazal, da se naša Gorenjska vrlo zanima za navažnejše in najhvaležnejše delo našega Sokolstva za prosvetno delo. — Za to delo je odpr radovljiski Sokol vrata na stečaj našemu vrlnemu ljudstvu in ljudstvo se tega zaveda in to tudi pokazalo pri tel pri slovesni otvoritvi sokolskega svetlišča.

Prekmurje.

Železnico Murska Sobota—Beltno—Doi. Lendava so začeli trasirati, zato pa je trasiranje proge Murska Sobota—Ljutomer —Ormož začasno ustavljeno. Poleg železnih zvez si ljudstvo posebej želí obnovitev kraljeve sodnije v Beltnicih, kakor je že obstojala pod Madžari.

Poslano*.

V mrtvašnici so vsi pošteni in dobri. Brez moje volje so poročali listi, da sem bil okraden v mrtvašnici. Res je, da sem početkom osumil tatvine naše slug, toda kasneje sem se uveril, da so ti dobri in pošteni. Moja želja je, da se cela zadeva izbrise brez vsakih nadaljnjih posledic.

Ivanjčević Milivoj.

* Za poslano odgovarja uredništvo le v okvirju zakona.

Pokrajina.

Cromenaj. Belokrajina je ena nesrečna dolina zaradi vodovoda. Mesto Cromenaj je namreč polotok. Okrog njega teče reka Lahinja in Doblčanka, v kateri so pa napolnjeni iz celega mesta kanali večina tudi iz stranišča. Celu poletje, kakor tudi se danes, je ljudstvo odvisno od teh rek s pitno vodo. V največji suši in vročini se je bilo bati nalezljivih boleznih, katera pa je sedaj izbruhnila. Naznanjeno je bilo, da je voda nezdrava, da je okuzena. Sedaj se je pojavila bolezen, tifus in vročinska bolezen. Kam si naj sre zasled občinstvo po pitno vodo? Ali ni to zemenjarstvo od mestne uprave? V Semiču imajo vodovod od tam napeljan, kakor v Cromenaj. Tam je vodovod dovolj. Ali ne bi bil gospod pri Maks, vodovodni monter lahko toliko prijazen in ustanovil saj za 2 uri vodovod, ki drža proti Semiču, da bi tako dočila proga proti Cromenaju vsaj toliko vode, kolikor jo potrebuje za pit. Zraven Cromenaja trpijo tudi vasi Ručevca vas, Mihelja vas, Petruva vas Rožane in Lovka, ki so primorane vodo voziti iz Otovca. Ako vprašamo g. Maksa, kodaj bomo zopet dobili vodo v Cromenaj, dobil odgovor: »Ima jo vromenaj! Kaj poročil mestna uprava k temu. Ako plačamo, zahtevamo tudi vodo.

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

Menih se je iztežka obvladal, da ni zarjul. Napeto je pomislil, kaj naj stori. Človek, kateremu je imel dati usodno znamenje, ki je pomenilo kraljevo smrt, ga je čakal na trgu Naše Gospe. Nu, prav! Potemtakem krene preko trga in dá isto znamenje; to bo vse. Jutri se vrne v Pariz; pristovoval bo Henrijevemu pogrebu in dal Ronchenrollesu obljubljenega navodila; nič ne bo izpremenjenega... Loyola je dvignil glavo.

»Naj bo.« je dejal. »Izvolite me tedaj spremiliti k meni, na trg Naše Gospe, da vzkamem — —«

»Vaše listine in knjige, vaš denar in vaša obleka, vse je že v kočiji, ki vas čaka pred vratmi. Zapovedali mi je, da se ločim od vas šele v Italiji. V svojo žalost vam moram tudi povedati, da ste dotlej moj jetnik in vas imam nalog ubiti brez pomiselnosti, ako bi spotoma izkušali kaj pisati ali govoriti s komer želi. Sicer pa se itak ne boste smeli geniti iz kočije, ki bo ves čas skrbno zaklenjena in zastražena po osmih gardistih. Oprostite meni, častiti oče: kraljeva volja je takšna.«

Menih je pokimal, češ, kdo more gojiti sovraštvo do tako neznanega človeškega bitja. Vse se je rušilo. Njegov silni duh je tonil v brezmejni grenkobi. Niti sekunde ni zapravil v to, da bi se čutil ali celo obupaval... Ostajala mu je še možnost, da napravi kočijo preko mosta Naše Gospe, na trgu pa dá svojemu človeku znamenje, ne meneč se za nevarnost, pa makar da ga stane življenje. A isti hip je izpregovoril Nostradamus:

»Pomnite, oficir, da vam je ostaviti Pariz pri Bordetskijh vratih. Poglejte v svoja navodila. Vaša pot skozi mesto drži po Menjalskem mostu in mostu Sv. Mihela...«

Menih se je zgrudil na stolec; bil je premagan. Na Nostradamov mix je častnik odšel. Loyola je uprl prepadene oči v Nostradama ter pomislil:

»On je tisti demon, ki me je ugonobil!«

»Da, jaz!« je rekel Nostradamus z veličastnim prostodušjem.

Menih je omahnil. Že drugič v teku kratkih minut je ta človek odgovoril misli, ki je on ni izrekel; odgovoril, prav kakor bi se odzval glasnemu vprašanju! Mari je bil res obdarjen s strašno zmožnostjo, da je umel čitati tuje misli?

Nostradamus si je obrisal čelo, po katerem je curljal znoj v debelih sragah. Stopil je k menihu ter mu položil roko na ramo, kakor bi se ga hotel polastiti.

»Jaz vas izganjam iz Francije v trenutku, ko ste hoteli osvoboditi velikega profosa! Vaš načrt je izjalovljen. Kralj ne bo ubit, Katarina de Medicis ne bo vladala — vsaj zdaj še ne...«

»Kdo ste?« je zajekal Loyola.

»Kdo ste?« je zajekal Loyola.

»Tisti sem, ki vidi,« je rekel Nostradamus. »Ali zdaj verjamete, da imam v resnici moč, o kateri ste dvomili?«

»Da, da!« je zahropel Loyola šklepetaje z zobmi.

»Verujete li, da se ne široko-ustim, kadar pravim, da vidim bodočnost?«

»Verujem!« je zarjul Loyola, blazen od gneva in groze.

Nostradamus se je vzravnal. Obličje mu je plamenelo.

»Poslušaj tedaj, ker veruješ. Najprej ti povem tvojo usodo, čeprav je zate le majhnega pomena: čez mesec dni, menih, točno ta dan, boš mrtev. Ko dospješ v Rim, boš strit in

onemogel, nezmožen urediti svoje misli; ne ostane ti časa, da bi govoril z vladarjem vsega krščanstva...«

Loyoli se je izvil vzdih, kakor bi ječal že zdaj v smrtne boju.

»In zdaj usodo tvojeje dela: razpadlo bo v nič kakor vse, kar je zgrajenega na laži. Za nekaj stoletij več ali manj ne gre. Družbo, ki si jo ustanovil, vidim omrženo po vsem človeštvu. Vidim, kako jo preganja-jo kralji, kako jo ljudstva preklinjajo. Vidim jo razkrojiljeno. Vidim jo ginili, kakor gineš ti. Vidim jo umirati poraženo, ostavljajočo za seboj spomin onemoglega napuha, kakor stolp, ki naj bi bil segel do neba, zdaj pa se krusi in pada kamen za kamnom v brezno pozabljenja...«

»Milost!« je zahropel menih. »Molči, usmili se! Vsaj upanja mi ne jemlji na moje smrtno uro!«

»Molčati hočem,« je dejal Nostradamus z nekakšnim visokostnim sočutjem. »Saj sem ti povedal dovolj. Besede, ki sem ti jih govoril, bodo živele v tvojem spominu, dokler ti ne ugasne poslednji žarek luči. Loyola! Ignacio de Loyola! Ozri se nazaj na svoje življenje, na svoje trpljenje, svoj pogum, svoje delo in svoje nade... Vse to propada, vse izginja! Tvoj trud je bil zaman, ker zdaj sam ne veruješ več! Zbogom! Umri, in tvoja zadnja misel naj bo spomin na tournonskega jetnika! Spomni se nesrečneža, ki je klečal pred tabo in te je prosil milosti, da bi mu dal rešiti umirajočega očeta! Ti, ki takrat nisi hotel biti človek, marveč si hlepel postati angel uničenja in pogube — umri po človeško: v obupu in v solzah!«

»Tournonski jetnik!« je zastokal menih, pijan od groze. »Tisti, ki je storil čudež nad hromo deklico...«

»Maščevalec!« je rekel Nostradamus z bronastim glasom.

In šel je, ves ognjen z veličastveno grozo. Ko se je vrnil gardni oficir, je ležal menih vznak na kamenem tlaku. Njegovi lasje so se ježili, črte obličja mu je pačil krč in njegova usta so mrmrala med ječanjem, ki je razodevalo brezdano muko:

»Zaman!... Moje delo izginje... In vera je ugasnila!... Mogočni Bog! Bog usmiljenja! Ako si, reci mi besedo! Usmili se, da j mi znamenje, ki prežene dvom! Bodi milostljiv poslednjim hipom mojega življenja... Ničesar!... Vse molči! Molk in tema se zgrinjata okoli mene!«

Štirje vojniki so ga zgrabili ter ga odnesli v kočijo, ki je takoj zadržala proti Menjalskem mostu... v Italijo... v Rim... dvomu, neveri, obupu in smrti naproti... (Nadaljevanje.)

Drobiž.

• Stoletna nevesta. Vdova Frančiška Levapresto iz države Rhodeland, ki je nedavno slavila stoletnico svojega rojstva, je pri ti priliki dobila ženitno ponudbo od 103-letnega starca. Ko so potem v krogu njene rodbine razpravljali vprašanje te ženitve, so bili seveda vsi mnenja, da bo ona to ponudbo odklonila, toda starica je izjavila svečano: »Žena ni nikdar prestara za možitev, zato bi bilo pač škoda zame ako bi zavrgla to ugodno priliko!« — Živjo!

• Nov angleški ženitni zakon. Dolgo časa je trajalo, da je v angleški ženitni zakon bil uvrščen tudi stavek, da sme n. pr. brat vzeti za ženo vdovo po svojem bratu. Zakon je stopil v veljavo meseca julija t. l. Od tega časa se je med svakim in svakinjam sklenilo že 5.000 zakon-skih zvez.

• Nevarni izrezki iz časopisov. Osemnajstletna vnukinja ustanoviteljice »Novega Vremena« Natalija

Aleksejevna Smirnova, obsojena je od posebne komisije v Petrogradu na 6 mesecev težke ječe, ker si je prilastila izrezke iz angleškega časopisa »Times«. Ona je bila v službi pri ruskem socijalističnem brzojavnem uradu, ter se je bavila s čitanjem in prevajanjem tujih časopisov. Večkrat je izrezala kak popis toalete in podobne stvari ter te izrezke nosila domov. Nekega dne je vzela s seboj domov en iztis »Timesa«. Bila je ovadena in pri hišni preiskavi so bile najdene iz časopisov izrezane slike, vendar pa nič takega, iz česar bi se moglo sklepati, da se mlada dama udeležuje v aktivni politiki. Izredna komisija jo je obsodila, ona pa se je tako razburila, da so jo morali prepeljati iz ječe v bolnišnico, kjer se še sedaj nahaja težko bolna.

• Asfaltna cesta iz Milana v Benečijo. V Italiji bodo kmalu začeli z gradnjo asfaltnih cest, ki bo vodila iz Milana v Benečijo. Cesta bo dolga 212 kilometrov, široka 20 m in bo imela ograjo iz betonskih stolpov. Služila bo izključno le za promet z avtomobili. Stroški za gradbo te ceste so izračunani na 90 mil. lir.

• Strašna avijatična nesreča. Na vojaškem letališču v Compiègneu se je pri poizkusnem vzletu prigodila strašna nesreča. Dva francoska letal-na oficirja sta preizkušala neki nov sistem eroplana. Vzlet se je izvršil povsem v redu in stroj se je začel spuščati na zemljo, ko so gledalci opazili, da nekaj ni v redu. Ko je bil eroplan še kakih 100 metrov nad zemljo, je začel omahovati ter se naenkrat postavil navpično v zrak. V tem trenutku je eden od častnikov skočil iz stroja ter je obležal na mestu mrtev. Takoj nato se je zaslila v zrak močna eksplozija in eroplan je padel zavrt v plamen na zemljo. Seveda je tudi drugi pilot pri tem izgubil življenje. Preiskava o vzrokih te nesreče je zelo otežkočena, ker so od aparata, kakor tudi od letalcev ostali samo drobni kosci.

• Proda se žena z inventarjem. W. H. Tuer v Londonu je imel ženo, lepo opremljeno stanovanje in hišnega prijatelja. Da se iznebi vsega, odločil se je, da omoži ženo s prijateljem. Nekega dne je prejel žena naslednje pismo: »Draga Neli! Zelim, da bi bila ti in Fricks srečen par. Reci mu, da si popolnoma svobodna in da ga želiš imeti za moža«. In Neli je tako naredila. Tudi Fricks je prejel pismo: »Dragi Fricks! Upam da si še svoboden, torej bodi pameten in vzemi Neli za ženo! In dobri Fricks, da ustreže prijatelju, se oženi z Neli. In tako sta bila popolnoma srečna. Pojavil se je zopet stari Tuer, zahtevajoč naj kupita njegovo pohištvo, ker je sedaj brez žene in mu torej ni potrebno. To je bilo preveč. Javila sta ga sodišču, ki ga je zaprl ter mu dalo priložnost, da razmislija o svoji pustolovščini.

• Demoliranje trgovin v Berlinu. Policiji se še vedno ni posrečilo zatreti izgrediv, ki se v Berlinu ponavljajo skoraj vsak dan. Množice nezaposlenih se zbirajo na ulicah, razbijajo izlozbe in ropajo razstavljeno blago. 22. t. m. so oropali na Aleksandrovem trgu neko slaščičarno; v Gertrudini ulici pa neko konfekcijsko trgovko. Casopisi pripisujejo te izgrede komunistični agitaciji, ki se je v zadnjem času baje zopet zelo razpasla.

• Križanec purana in kokoši. Na Angleškem se je posrečilo vzgojiti križanca med kokošjo in puranom. Ta nova vrsta perotnine je silno huda ter napada vso ostalo kuretnino. Sodi se, da bo nova pasma proti vsem pravilom zmožna ploditi se. Piščanci so jako podobni svojemu očetu puranu glede svoje velikosti in postave, po barvi pa svoji materi. Ali bo njegovo meso tudi tako dobro kakor od purana, se danes še ne more reči.

• Poljska je začela varčevati. Kakor poročajo poljski listi, so dobili vsi šefi departementov in oddelkov

v vojnem ministrstvu, kateri so imeli dosihmal avtomobile, kočije in konje v poljubno porabo, poziv, da bi nemudoma poslali vozove in konje ter avtomobile vojnemu ministrstvu, ker bodo rečni departementi in oddelki odpravljani.

• Vinski trgovec — izginil. Francoska je še vedno klasična kriminalna država. Te dni se je v nekem mestecu Champagne zopet odigral zločin, ki se sliči kot kak kriminalen roman. Premožen vinski trgovec Satre iz Firminja odpejal se je popoldne z vozom iz svojega posestva k prijatelju v drugo mesto. Tega je tudi res obiskal ter se vračal okoli 5. ure popoldan proti svojemu domu. Od tega časa ga ni nikdo več videl. Družina ga je čakala do 10. ure, potem pa ga je šla iskat z dvema avtomobiloma. Tudi policija je bila takoj obveščena. Šele pozno v noči so našli trgovčev voz popolnoma polomljen v jarku zraven ceste, blizu neke reke. Ne daleč od voza našla se je trgovčeva kapa, a o njem samem ni bilo nobenega sledu. Špolsno znano je bilo, da trgovcu ni nikdar nosil večje gotovine s seboj, zato je roparski umor skoro izključen. Policija sicer vodi najstrožjo in zelo obširno preiskavo, toda brez vsakega uspeha.

• Kaj ljudje jedo? Pri nas se mnogi čudijo, če kdo rad je zabe, rake ali ostrige, četudi niso grde živali. Stari Rimljani in Grki so jedli razne bele črve, katere so gojili v moki. V nekaterih krajih, kjer je mnogo miši, jedo te živali kot delikateso. V času Karla V. se je uživalo jako mnogo konjskega mesa, mačke so pripravljali s poprom in od kuščarjev se je kuhalo juho. V srednji Afriki in Ameriki še danes jedo mravlje, pečene na razne načine, v Palestini pa kobilice z oljem ali dateljni in kisom.

• Kako delujejo poučni filmi. V Berlinu so predstavljali film, ki naj bi poučil ljudi o spolnih boleznih in njihovih posledicah. Posetniki so bili opozorjeni, da pride več zelo grdih slik, toda vsi so ostali v kinu. Čez nekaj minut pobegnile so iz dvorane tri gospe in kmalu za temi je padlo v omedleavico osem mladih ljudi, katere so morali iznesti na svež zrak, da pridejo zopet k zavesti.

• Vstal od mrtvih. Tudi pri nas so se dogodili slučaj, da so bili ljudje proglašeni mrtvi, pa so se potem živi in zdravi vrnili iz ujetništva. No, v Franciji se ta stvar rešuje malo drugače. Sodnja v Bourgoinu je pred nekaj dnevi proglasila mrtvim avijatičnega častnika Henrika Babatelsa in odredila njegov smrtni dan na 16. avgusta l. 1916 (na ta dan je baje padel na fronti). Med tem pa je ta gospod izvedel za svojo smrt v pariških listih in obvestil sodnijo, da je živ in zdrav in da je že dalj časa namješčen kot uradnik pri vojnem ministrstvu v Parizu, v oddelku za zrakovlovje.

• Landrujev učenec. Te dni je stal pred nekim londonskim sodiščem privatni uradnik Atkinson Appleton radi poligamije. Star je šele 25 let. Pred dvema leti se je oženil in zakon je bil nekaj časa srečen. Naenkrat pa je začel svojo ženo sovražiti in jo končno vrgel iz stanovanja. Tri dni potem se je oženil z neko 20letno deklico. Istočasno pa je bil zaročen še s tremi mladimi damami, ter jim obetal zakon še pred božičem. Tudi on se je znal okoristiti z denarjem svojih zaročnic. Med tem ga je policija prijela, preden je mogel slediti svojemu »vzoru«. Umoril ni namreč nobene zaročenke. V preiskovalnem zaporu ni hotel sprejeti skoro pet dni nikake hrane ter je tako oslabil, da so ga morali prepeljati v bolnico. Ta štrajk se mu pa menda ni posebno priljubil, ker se je popolnoma pomiril s svojo usodo. Obsojen je na dve leti ječe.

Proda se:

PEČ
Iz litega železa v dobrem stanju se prod. Poljanski našp 50/b levo. 2392.

ŠPECERIJSKA TGOVINA
s koncesijo, blagom in inventarjem na lako prometnem kraju v Ljubljani, se odda takoj. Interesenti naj blagovoljno vpslati ponudbe do 2. decembra t. l. na upravnistvo »Jugoslavije« pod »KAPITAL 200.000«. 2393.

DOBRO OHRANJEN KLAVIR
se prod. Ponudbe pod »Ob železnici« na upravo lista. 2394.

BENCINMOTOR Z 10 KONJSKIH MOČI
se prod. radi draginje bencina. Zglasiti se je pri usnarjni Senica, Vojnik. 2387.

MEŠANA TRGOVINA
ob državni cesti zraven cerkve se prod. Ponudbe na upravo »Jugoslavije« v Celju. MIKLAJŽEVA DARILA
priporoča M. Tličar, Ljubljana. 2372

NOVOSTI BOŽIČNIH IN NOVO-LETNIH RAZGLIEDNIC
priporoča M. Tličar, Ljubljana.

Službe:

VEČ KROJASKIH POMOČNIKOV
treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samostojni dobe proti garanciji delo na dom. Stalno delo zagotovljeno. Vpraša se Emonska cesta št. 8, v pisarni. 2395.

KONTORISTINJA ZMOŽNA ŠTE-NOGRAFIJE
jezikov in strojebiša se išče. Naslov pove upravnistvo »Jugoslavije«. 2389.

IZURJENA ŠIVILJA
gre šivati na dom. Kle pove uprava »Jugoslavije«. 2391.

OTROŠKA VRTNARICA
k 2-letnemu dečku se išče. Naslov pove upravnistvo »Jugoslavije«. 2390.

PRIDNEGA IN MOČNEGA UČENCA,
iščem, ki ima veselje do trgovine, in do-bera izvežbanega TRGOVSKEGA POMOČNIKA. Polzve se v upr. »Jugoslavije«.

TRGOVSKEGA SOTRUDNIKA IN PRODAJALKA
išče tvrdka Vinko Narat, Sv. Vid pri Grobelnem.

IZVEŽBANO STROJEPISKO,
večjo popolnoma tudi slovenske in nemške stenografije, sprejmeta takoj dr. Josip Furlan in dr. Vladimir Kreč, odvjetnika v Ljubljani, Sodna ul. 1. 2381.

Razno:

VZAME SE V NAJEM
že obstoječo strojarno, ako mogoče z vodno močjo, eventualno prostor za izveševanje strojarske obrti z vodno močjo. Naslov v upravi »Jugoslavije«. 2384.

2.000 K NAGRADE
kdor mi preskrbi kuhinjo in eno malhno sobico, Ivan Prosenec Zvonarska ul. 13.

MAJKE!
Zahtevajte povsod samo **MOKO ZA OTROKE**

Salubra
1 skatola K 36—
Najboljša hrana za dojenčke!

Zelo ojačujoče sredstvo za bolne na želodcu, rekonvalescente in osobito za pre-malo hranjene ter v obte-slabo oseba vsake starosti.
DOBI SE POVSOĐ.
Tovarna kemičnih predmetov hrane
„SALUBRA“ D. D. ZAGREB
Boskovljeva ul. 23. telefon 7-91
Tvojnica: NOVA GRADIŠKA

V trgovini O. Bernatovič

Mestni trg šte. 5

- se dobi še po jako nizki ceni:
- moške obleke . . . . . od 650 K naprej
  - moške raglane . . . . . od 1100 K naprej
  - moške hlače . . . . . od 150 K naprej
  - damiske suknje . . . . . od 550 K naprej
  - damske kostume . . . . . od 600 K naprej
  - damske modne obleke . . . . . od 900 K naprej
  - damska krila . . . . . od 300 K naprej
  - in kožuhovina . . . . . od 300 K naprej

!! Ogleda se lahko vsaki čas !!

Naročajte in razširjajte „Jugoslavijo“!

4000 K nagrade

kdor preskrbi ali odda, stranki brez otrok, stanovanje najmarj s 3 sobami in kuhinjo, če le mogoče v sredini mesta bodisi v novi ali stari hiši za takoj ali za marec. Ponudbe v zaprtih kuvertah na upravo »Jugoslavije« pod šte. 4000.

Potrebščine za maskiranje
šminke, puder, vaselino, nosni krep, mastiks; lasulje, brade ter krep za brade, priporoča STRMOLI — LJUBLJANA Pod Trančo 1.

Električne motorje
inštalacijski material, žarnice, števec, žice, proizvod A. E. G. dobavlja
elektrotehnična tvrdka
Karol Florjančič
CELJE, Cankarjeva c. 2.
po zmernih cenah.

Zastonj

težko dobiš kaj, vendar ako kupiš v novi specialni trgovini bluz in domačih oblek **M. Beliharja**, Sv. Jakoba nabrežje št. 29, si prihraniš denar.
Bluze barhenta od 160 K dalje
volnene 200
Domače obleke 340

BETON-ZELEZOBETON
VODNE ZGRADBE
ELEKTARNE
Janž. Laurencič & Co. STAUBERO
LJUBLJANA
RIMSKA PESTA N° 2
IZRABA VODNIH SIL
ŽAGE-MLINI-JEZUJ-VIŠE-VILE-INDUSTR. STREBE-MOSTOVI
PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Novo došlo!

Posteljno perje
Fino perje (Caunen)
Preproge
Posteljni predložki
Gradi za madrace
Platno za slamnake
Nanking

Iniet
Brisačke
Kuhinjske brisače
Umivalne rute
Vošćene rute
Posteljni vložki

po najnižji ceni pri

K. WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ulica šte. 10.

Gumijeve cevi

za vodo; plin, zrak, vino, žganje, spiralne za paro in visok pritisk dalje: kavčukove plošče, vsako vrsto asbesta, klingerita, kopolje za vlaganje i. t. d. ima trajno veliko zalogo

„PROMET“ tehn. ind. podjetje
Ljubljana.

Za Miklavža!

Najcenejše in najhvalejše darilo našim malim je:

Moi zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadajo-čim besedilom, za gouk in kratek čas K 20-

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu K 32-

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za pobarvanje z akvarel - barvami ali pastel - barvniki K 12-

„Crnipeter“, staroznana, vesela družabna igra za zimске večere. 1 igra K 8-

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg 8

I. Jugoslovanska tovarna za gumbé in kovinske predmete d. z. o. z.

Izdelki: Roženi in umetno roženi gumbi (znamka „Galalith“), ustnjaki za smotke, svalčice, pipe in čibuke, gumbi iz biserovine (Perlmutter) za perilo. Držaji za palice in dežnike iz naravnega roga. Telefon št. 5. Bančni konto: Obrtna banka Ljubljana, Poštni ček št.

Slovenska Bistrica.

Dular & Fabiani

Veletrovinna manufakture, samo na debelo
Ljubljana, Dunajska cesta 33
v Balkanu.

Priporoča p. n. trgovcem svojo veliko zalogo in bogato izbiro manufakturnega blaga po najnižjih konkurenčnih cenah. Solidna in točna postrežba zajamčena.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovost v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Nunska ulica šte. 19.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica v Celju.

Gosposka ulica — Hotel Balkan.

Sprejema in obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Večje zneske in stalne vloge proti odpovednim rokom po dogovoru.

Daje posojila v vseh oblikah.

Eskomptuje različna povzeta pod najugodnejšimi pogoji.

Poštnohranilniške položnice so vsakomur na razpolago.

Uraduje vsak dan dopoldne.

Kupim

VEC STO VAGONOV BUKOVH DRV

za kurjavo.

Ponudbe naj se pošljejo na

W. CLAUS

Trieste, Via Giov. Boccaccio 3. Porta 14.

Tisec ljudi v vseh državi sveta upora-

bljuje že 26 let prijetno dušo

Feller -jev „Elsafluid“

koč KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, gava, kot dodatek k vodi za umivanje, ter je radi svojega antiseptičnega in čistilnega učinka najboljšega sredstva za drgnjenje v rlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbita, rok, nog in vsega telesa Je mnogo močnejši in delujoč nego Francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z zamotom in poštino za vsakega:

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice . . . 168 K
24 „ „ 8 „ „ . . . 280 K
36 „ „ 12 „ „ . . . 394 K

POSTNINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja česa 5 in 750 K
Elsa mentolni klinčič 12 K; Elsa postiljni prašek 11 K; Pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa voda za usta 80 K; Elsa kolinska voda 41 K; Elsa žumski miris 41 K; Glycerin 6 in 80 K; Lysol Lysolform 30 K; Kineski čaj 8 K; Elsa mrčesni prašek 16 K; Strup za miši in podgane 8 in 12 K

EUGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA, donja, Elsatrg št. 357
Hrvatsko.

„Philligrafit“

siva barva proti rji

beli in črni emajl-lak, minij,

i. dr. barve, kristalni boraks,

naftalin in drugo. Kemikalije

v zalogi po jako nizkih cenah

„Promet“

tehn. industr. podjetje, Ljubljana

Čitajte „Jugoslavijo“!

Premog

kosovec in orehovec po zelo nizki ceni, dobavljiv takoj in za stalno.

Vprašanja pod „premog“ na upravo lista.

Dobava samo v vagonih.

RAZGLAS.

V pisarni uprave Dravske artilerijske delavnice v Ljubljani in na ljubljanskem polju se bo vršila dne 27., 28., 29., 30. in 31. decembra 1921 vsakokrat od navedenih dni ob 8. uri javna ustmena dražba za prodajo 48 avtomobilov in enega električnega priklonnega voza. Vsak avto se proda posamezno najpovoljnijemu ponudbeniku.

Pogoji za to dražbo se lahko ogledajo v upravi dravske artilerijske delavnice (Topniški arsenal) v Ljubljani, avtomobili pa, ki se bodo prodajali na ljubljanskem polju, vsaki dan do dneva dražbe med uradnimi urami.

Vsaki dražbenik položi pred dražbo kavcijo in s:

a) Podaniki kraljevstva SHS 5 % od označene početne vrednosti za dražbo za vsaki avtomobil in

b) Inozemci 10 % od označene početne vrednosti za dražbo za vsaki avtomobil.

Kavcije onih dražbenikov, kateri so izlicitirali vsaki posamezni avtomobil se držijo do rešitve dražbe, ostale pa se vrnejo takoj.

Pozivljajo se vsi zainteresirane, da prisostvujejo tej dražbi.

Iz pisarne komande dravske divizijske oblasti I. 4687. v Ljubljani.

CARINSKO POSREDNIŠKI BUREAU

UVOZ

PODRUŽNICA: „GROM“

: RAKEK: „GROM“

- CENTRALA: - LJUBLJANA

se priporoča p. n. trgovcem in ostalemu občinstvu za njihovo naklonjenost, ter jamči za točno, brzo in solidno odpravo.

Restavracija „Južni kolodvor“ Maribor.

Priporočam slavnemu občinstvu dobro domače vino in dobro kuhinjo po najnižjih cenah.

Franjo Stikler, restavrateur.

Za leto 1922

Žepna koledarja

Za leto 1922

v dveh lično izdelanih oblikah 12×7 in 6×4 cm se

dobita po vseh knjigarnah in trgovinah z papirjem.

Koledarja sta lično vezana in tiskana na dobro

limanem papirju.

Naroča se direktno pri

Zvezni knjigarni in tiskarni

v Ljubljani, Wolfova ulica šte. 1.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg št. 8, ob Ljubljani.

::

Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

obrestuje hranilne vloge in vlogo na tekoči račun po Ustanovljen septembra 1919. Promet v lansk. l. nad 128,000.000 K.

4 1 | 0 |
2 | 0

čistih brez odbitka rentnega davka.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.